درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Ռուսական փոխանակի վճարումը կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի համեմատ։

Ծանուցման բաժանորդագինը յառաջուց կը վճարուի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Կը լսենք թէ մեր թերթին անունով ծանուցումի և բաժանորդագրութեան փոխորդներ կը գտնուին առանց մեր գիտութեան և թերթին հետ ո և է առնչութիւն չունեցող անձերու կողմէ։ Այս տեսակ անպատեհութեանց զոհ չերթալու համար, ամէն անոնք որ ծանուցումի և բաժանորդագրութեան գործեր ունին մեզի հետ, առանց մեր օրինական ընկալագիրը առնելու, պէտք չէ որ ո՛ և է դրամ յանձնեն։

ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ ԿԱՅ

Հաւանական է թէ այսպէս կը մտածեն ամէն անոնք որ առանց վկայականի պաշտօնեայ կը գործածեն ազգ․ վարժարանաց մէջ։ Բայց եթէ անոնց առաջարկէիք վկայական չունեցող բժիշկ մը հրաւիրել իրենց ո և է հիւանդին, կամ յանձնել իրենց դատը ոչ վկայեալ փաստաբանի մը, պարզ նախատինք մը ըրած պիտի ըլլայիք իրենց ողջմտութեանը։ Իսկ երբ կարգը կու գայ ազգին մանկանց յանձնելու այնպիսիներու՝ որոնց ուսուցիչ ու կրթիչ ըլլալը ո՛ և է կերպով վկայուած չէ, բնա՛ւ փոյթ չեն ըներ, կը գործադրեն․—ինչո՞ւ․—վասն զի ո՛չ տղաքը իրենցն են և ոչ դրամը։

Տղաքը իրենցը չեն, որովհետեւ գրեթէ բոլոր մեր ազգային վարժարանաց հոգաբարձուները կամ թաղականները զաւակ չունին իրենց խնամոց յանձնուած վարժարաններուն մէջ, զի կամ աշակերտութեան տարիք ունեցող չեն զաւակնին, և կամ, եթէ այդ տարիքն ունին, ուրիշ տեղ, այսինքն օտար վարժարան կը ղրկեն զանոնք և ոչ թէ իրենց կառավարած դպրոցները։ Այս մասին բոլոր մայրաքաղաքիս մէջ այնքան հռչակաւոր է բացառութիւնը, որ կրնայ ըսուիլ թէ բնաւ իսկ չկայ։ Արդ, երբ հոգաբարձու մը կամ թաղական մը աշակերտութեան հասակ ունեցող իր տղան իր վարած վարժարանը չի ղրկեր, ալ դիւրին է երեւակայել թէ ի՛նչ աչքով կամ ոգւով կը նայի իր գործին վրայ, կամ ի՛նչ հաւատք կը տածէ անոր արդիւնաւորութեան մասին։ Ատոր համար, առանց վկայականի մարդ ալ կը գործածէ իբր ուսուցիչ, քանի որ իր տղան չէ որ պիտի վնասուի, մինչդեռ իր ամենէն անարգ կենդանին անգամ չպիտի յօժարէր յանձնել վկայական չունեցող անասնաբոյժի մը խնամքին կամ դարմանին։

Բայց ոչ միայն տղաքն իրենցը չեն, այլ և դրամը, քանի որ ազգին կը պատկանի․ ու իրենց քսակէն չէ որ կ'ելլէ ուղղակի, հետեւաբար անխռով հանդարտութեամբ կրնան անսիրտ ըլլալ և ծախսել ինչպէս որ պատշաճ դատեն, մինչեւ անգամ վարձելով, այսինքն վճարելով այնպիսի անձեր, իրենց չեղող տղաքներու ուսում և կրթութիւն սորվեցնելու համար, որոնց ուսուցիչ ու կրթիչ ըլլալը ո՛չ ոք գիտէ, կը ճանչնայ կամ կը վկայէ։ Եւ սակայն եթէ կը կարծէք որ անոնք ոչ-վկայեալ դեղագործէ մը դեղ կը գնեն, կամ կը յօժարին դրամ վճարել ճարտարապետի մը որ վկայեալ չէ, շատ քիչ գաղափար ունիք անոնց ուշիմութեան և հանճարին վրայ, որ այնչափ գերազանցութեամբ կը փայլի, երբ խնդիրը բուն իսկ իրենց եղող բանի մը վրայ ըլլայ, որքան հակապատկեր կը կազմէ, երբ ուղղակի իրենց չեղող նիւթի մը կամ գործի մը վերաբերի։

Այս խորհրդածութիւններն ունեցանք, ազդուելով այն պարագայէն՝ որ մեր ազգ․ վարժարանաց մէջ տակաւին վկայական չունեցող ուսուցիչ կամ ուսուցչուհի անունով անձեր կան, որոնք երկու կարգի կը բաժնուին․ 1․ Անոնք՝ որ արդէն ո և է դիմում ըրած չեն պէտք եղած տեղը օրինական վկայական առնելու համար, —բնականաբար հարկ եղած քննութիւնը անցընելէ ետքը․ 2․ Անոնք՝ որ թէպէտ և մէկ կամ մէկէ աւելի անգամ դիմած են պատկանեալ մարմնոյն և քննութեան ալ ենթարկուած, բայց իրենց ուսումնական անբաւականութեանը համար չեն յաջողած վկայական առնելու արժանանալ։

Եւ սակայն այդ երկու կարգի պատկանողներն ալ տարիներէ ի վեր կը շարունակեն պաշտօն վարել վարժարաններու մէջ, այսինքն կ'առնեն ազգին դրամը այնպիսի Թաղականներէ կամ Հոգաբարձուներէ՝ որ գիտեն անոնց այդ վիճակը․ և այդու հանդերձ նորէն կը գործածեն զանոնք՝ հակառակ նոյն իսկ Ուսումն․ Խորհրդոյ բազմակրկնակ հրահանգներուն և շրջաբերականներուն՝ որոցմով կը յիշեցնէ թէ օրինաւորապէս պէտք չէ ազգ․ մանկտւոյն ուսուցումը և կրթութիւնը յանձնել ոչ-վկայեալ անձերու։

Անշուշտ «վկայականն ի՞նչ պէտք կայ» կ'ըսեն վկայական չունեցող պաշտօնեայ գործածողները։ Բայց գոնէ չեն ալ կրնար ըսել թէ իրենք արդէն սկզբունքով հակառակ են վկայականի, անոր համար պայման չեն նկատեր զայն պաշտօնեայի գործածման առթիւ, զի այդ պարագային՝ հարկ կ'ըլլար վկայական ունեցողները չգործածել՝ իրենց սկզբունքին հաւատարիմ ըլլալու համար։ Այլ, ընդհակառակը, կը տեսնուի թէ աւելի բազմաթիւ են անոնք որ կը դիմեն որուն անկ է վկայական առնելու, քան անոնք՝ որ չեն դիմեր։ Առաջիններուն թուոյն առաւելութիւնը երկրորդներուն վրայ՝ ուրիշ բան չի նշանակեր ապաքէն, բայց եթէ վկայական ունենալու կարեւորութեան ու հարկին ըմբռնումը, որ անտարակոյս կը ճնշուի չունեցողներուն վրայ զիրենք գործածողներուն կողմէն ալ։ Իսկ առարկելիքնին այն է որ երբ չեն յաջողիր օրինական քննութիւնն անցնել, նորէն կը պահեն պաշտօննին։

Ահա այս պարագայ և անըմբռնելի երեւոյթին առջեւ է որ ամէն մարդ ալ իրաւունք կ'ունենայ միեւնոյն հարցումն ընել ինքնին թէ «ի՞նչ հարկ կայ վկայականի», քանի որ ունեցողն ու չունեցողը միեւնոյն նշանակութիւնն ունին։ Մինչեւ անգամ երբեմն չունեցողները մասնաւոր առաւելութիւն մըն ալ կ'ունենան, այսինքն աւելի շատ դիւրութիւն կը վայելեն գործ գտնելու, վասն զի․․․ աւելի աժան կ'աշխատին․ պարագայ մը՝ որմէ յոյժ մեծ խնայողութեամբ օգտուիլ գիտեն վարժարանաց խնամակալ վարիչները։

Բայց ո՞ւր պիտի երթայ վերջապէս այս դրութեան վախճանը։ Հապա պիտի չըլլա՞յ օրէնքը պարտաւորիչ ընել։ Ուսումն․ Խորհրդոյ, հրամաններն ու հրահանգները մի՞շտ այսպէս անլսելի ու անգործադրելի պիտի մնան։ Եւ տակաւին այսուհետեւ ալ պիտի կարենա՞ն անպատասխանատու գտնուիլ Ուսումն․ Խորհրդոյ վճռին պաշտօնական բացորոշ ծանուցմանը՝ թէ այլեւս յառաջիկայ տարեշրջանէն սկսեալ՝ ներելի չպիտի ըլլայ առանց վկայականի ո՛ և է պաշտօնեայ գործածել Ազգ․ վարժարանաց մէջ։

ՑՈՒՍԱԿ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ԿԱՐՃ ԽՕՍՔԵՐ

ՁԱԽՈՐԴ ՓԱՍՏ

Քարոզ տալու մարմաջէն բռնուած եկեղեցական մը այս օրերս տեղական թերթի մը մէջ գրեր է յօդուած մը՝ որուն մէջ ուրիշ շատ մը բաներու հետ աչքիս զարկաւ նաեւ հետեւեալ ծիծաղելի հատուածը․—

«Եկեղեցիի զանգակներն առտուանց կանուխ կը հնչեն, սակայն միայն քահանաներն ու քանի մը ծերեր են որ կը հետեւին առանց խաբելու հրաւիրող այս ձայնին, որոնք աստիճանաբար պիտի օգտուին թէ՛ մտաւորապէս և թէ՛․․․ առողջապահական տեսակէտով։»—

Զանգակներու ձայնէն առողջապահական տեսակէտով օգտուի՜լ․․․, բժշկութիւնը մատ պիտի խածնէ անշուշտ։

Աւելի տարօրինակն հոն է որ, քարոզի անհրաժեշտ բանուած այդ երանելին, իբր ըսածին իբր ապացոյց մէջ կը բերէ քահանաները, հիմնուելով վիճակագրութեան մը վրայ՝ որուն մէջ իբր աշխարհի ամէնէն շատ ապրող մարդիկը նշանակուած են եղեր անոնք։

Վիճակագրութիւնը կրնայ ճիշդ ըլլալ․ բայց որովհետեւ այդ տեսակ աշխատութիւն մը պատրաստողը միշտ թիւեր ու արտաքին հանգամանքը միայն կը փնտռէ, բնականաբար չպիտի նշանակէր թէ Տ․ք Պապաները իրենց երկարակեցութիւնը զանգակի ձայն լսելէն աւելի՝ ծոյլ ու անհոգ կեանքի մը կը պարտին։

Աս չէ արդէն զիս հետաքրքրողը։

Ես աւելի մտահոգիչ ընել կ'ուզեմ այս պարագան, թէ մեր եկեղեցականները, ըլլայ խոստովանութեան պահուն, ըլլայ քարոզի մը առթիւ, իրենց գաղափարը պաշտպանելու համար միշտ չեն վարանիր ամէնէն ծիծաղելի, ամէնէն անբնական ու խելքէ մտքէ դուրս փաստերը առաջ քշելու, առանց զգալու թէ ատոնցմով աւելի վնաս կը հասցնեն իրենց պաշտպանած գաղափարին։

Օրինակի համար, զանգակին ձայնը լսելուն սա առողջապահիկ հանգամանքը։ Կա՞յ այսօր մէկը որ առանց անհեթեթ բանի մը հաւատայ։ Միջին դարու մէջ չենք կարծեմ։

Ես գիւղական համայնք մը գիտեմ, ուր մարդիկը, կիներն ալ մէկտեղ, ահագին ճամբայ կը քալէին ձիւնին ու բուքին մէջ, հեռաւոր եկեղեցիի մը զանգակներուն հրաւէրէն գրաւուած։ Անոնց մէջ շատեր հիւանդ կ'ըլլային այդ ճամբորդութիւնէն, շատեր օրերով անկողին կը գամուէին, բայց ալլելուիա պէս նորէն ամէն կիրակի կը կոխէին այդ ճամբան, իրենց հաւատքին սիրոյն միշտ պատրաստ Փիզիքապէս նեղուելու, տանջուելու։

Մտածեցէք անգամ մը թէ այդ միամիտ գեղջուկներուն վրայ ի՛նչ ազդեցութիւն պիտի ընէր քարոզ մը՝ որ զանգակի ձայնով եկեղեցի երթալը առողջապահական տեսակէտով օգտակար կը հռչակէր։

Մարդիկը՝ փորձառութեամբ, այսինքն ամէնէն ամուր կերպով սորվածնուն հակառակը լսելով չը՞ պիտի կորսնցնէին իրենց հաւատքին մէջ, չը՞ պիտի կասկածէին քարոզչին անկեղծութեան վրայ․ և այդ կասկածն ալ չը՞ պիտի թունաւորէր զիրենք․ մանաւանդ որ իրենց եկեղեցիին հաւատարիմ մնալու համար պէտք ալ չունէին առանց փաստի մը։

Աս ատանկ եղած է ամէն ատեն, և ատանկ ալ պիտի ըլլայ։

Խնդրի մը պաշտպանութիւնը միշտ կը տկարանայ, կ'ոչնչանայ՝ երբ այդ նպատակով ներկայացուած փաստերը ճամարտ, անճիշդ կամ ծիծաղելի ըլլան։

Դարերու նուիրագործած մէկ ճշմարտութիւնն է աս՝ որ գայթիլ չգիտեր։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ԴԻՄԱՍՏՈՒԵՐՆԵՐ

ԶԱՐՄԱՅՐ

Երբ առտուան ժամը 9ին և կամ կէսօրէն վերջը 3ին միջոցները Ֆրանկաց թաղէն Թրասա երթալու ճամբուն վրայ գտնուիս, դիմացէն պիտի տեսնես երկայնահասակ, ծանրաշարժ քալուածքով անձ մը որ իր տանէն գրասենեակ կ'երթայ։ Զարմայրն է ան, որ հայ և օտար շատ ծանօթներ ունենալուն, գրեթէ մինչեւ գրասենեակ երթալը գլխարկը ձեռքէն չի թողուր, բարեւելու ստիպուած ըլլալով։

Զարմայր պատուաւոր և հարուստ ընտանիքի զաւակ՝ Իզմիրի նայլաֆին կը պատկանի․ իր մայրենի լեզուէն զատ գիտէ և կը խօսի գաղղիերէն, յունարէն և անգլիերէն, այնքան մաքուր և յստակ կը խօսի որ կարծես թէ նոյն ազգին հարազատ մէկ անդամն է։ Զարմայր ամէնէն սիրուած է իր խոնարհ և հեզ բնաւորութեան համար․ չկայ անձ մը որ իրեն նկատմամբ չար խօսի, կեանքին մէջ ոչ մէկու հետ գժտած է, վասն զի ոխակալութիւն չունի։

Զարմայր միշտ ներկայ կը գտնուի նուագահանդէսներու, պարահանդէսներու, մանաւանդ բարեգործական հաստատութեանց ի նպաստ եթէ տրուին․ ոչ միայն ինք կ'երթայ, այլ և կ'աշխատի և կը համոզէ որ ուրիշներն ալ չբացակային․ առատաձեռն իսկ է կարօտելոց ի նպաստ հանգանակութեանց մէջ։

Զարմայր բառին բուն նշանակութեամբ բարի քրիստոնեայ մըն է, ողորմած և ջերմեռանդ իսկ․ չկայ կիրակի որ բացակայի եկեղեցիէն։

Զարմայր շուկայի ասպարէզին մէջ ալ վարկ ունի ոչ միայն իր հարստութեան նկատմամբ, այլ և իր յստուն ծայր պատուաւոր դիրքին շնորհիւ՝ զոր գրաւած է երկար տարիներու գործունեայ աշխատութեամբ։

Զարմայր Թեմական գործերու մէջ ալ պաշտօն վարած է, մերթ Քաղաքական Ժողովոյ և մերթ Ուսումնականին անդամակցած է․ իր պաշտօնավարութեան օրով, ինչ ինչ բարենորոգումներ ներմուծած է դպրոցներու մէջ։ Այսու հանդերձ, երբեք փառասէր չէ, պատիւը իր ետեւէն կը վազէ քան թէ ինք պատուին, հակառակ խել մը նորելուկ հետամուտներու որոնք դրամի անգամ չեն խնայեր՝ իրենց ոչնչութեան համար աթոռ մը գրաւելու Ազգ․ վարչութեան մէջ։

Զարմայր ամուսնացած ըլլալով՝ իրեն նման բարի և խելացի զաւակներ ունի, որոնք յոյս կու տան թէ պիտի կարենան պանծալի յաջորդներ ըլլալու իր գերդաստանին։ Զարմայրի տեսքը տարիքէն աւելի երիտասարդ կը ցուցնէ։

Իզմիր Ա.—

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԿԱՐԻՆ, 26 յունիս

Ընթացաւարտ ըլլալու սահմանուած դասարան մը կենալուն առթիւ, Սանասարեանի այս տարուան քննութիւնները բաժնուած էին երկու մասի, որոնք էին գրաւոր քննութիւն Զ․ դասարանի մէջ, և միեւնոյն ժամանակ բերանացի՝ միւսեալ վեց դասարաններուն մէջ։ Հետաքրքրութեամբ տեղեկացայ Զ․ դասարանին տրուած պարտականութիւններուն, ուսողութենէն ութը խնդիրներ՝ (Թուաբանական, գրահաշուական, երկրաչափական եւ եռանկիւնաչափական) զորս պիտի լուծէին չորս ժամուան մէջ։ Ֆրանսերէնի համար տրուած էր շարադրութիւն մը Պոմպէի քաղաքին՝ Վեզուվի հրաբուխէն աւերման վրայ։ Օսմաներէնի շարադրութեան համար՝ քանի մը գործնական նիւթեր։ Իսկ հայերէն գրաբարի համար իբրեւ նիւթ՝ Ե․ դարու գրական շարժումը և անոր ազդեցութիւնը յաջորդ դարերուն վրայ։ Ամէնքն ալ լուրջ նիւթեր, ինչպէս կ'երեւայ արդէն։ Այդ գրաւոր քննութիւնները կը կատարուէին իւրաքանչիւր առարկայի ուսուցչին և կամ կառավարչի մը հսկողութեան տակ։ Մինչ Զ․ դասարանցիները ճիգ կը թափէին, գամուած իրենց գրասեղաններուն վրայ, մենք հետաքրքրութեամբ կ'այցելէինք միւսեալ դասարանները՝ գնահատելով ուսուցիչներու կողմէ թափուած աշխատանքին ու աշակերտներուն ըրած յառաջդիմութեան աստիճանները։

Քառորդ մը տեւող դասամիջոցին մէջ, մենք, ունկնդիրներս, կը կատարէինք կարծիքներու փոխանակութիւն մը՝ ուր ամէնքս ալ սա բնական եզրակացութեան կը յանգէինք, թէ յաջողութիւնը ընդհանուր է և թէ ուսուցիչները, ըստ առաջնոյն, տարուան ընթացքին մէջ իրենց բոլոր ջանքը թափած են իրենց աշակերտներուն յառաջդիմութեան համար։

Այս ընդհանուր տեղեկութիւններէն յետոյ, չեմ ուզեր մանրամասնել մէն մի դասարանի մէջ ստացուած յաջող արդիւնքները, որովհետեւ փափաքելի է ինձ, և կարծեմ շատերուն ալ, աւելի ծանրանալ Զ․ դասարանի հարցաքննութեանց արդիւնքին վրայ, բայց և այնպէս չեմ կրնար ալ լռութեամբ անցնիլ Դ․ և Ե․ դասարաններուն հայերէններուն վրայէն, որովհետեւ առաջինին աշակերտները իրենց աշխարհաբար և երկրորդինները իրենց գրաբար շարադրութիւններով արժանացան ընդհանուր գնահատման։

Անցնինք ուրեմն։

Բերանացի քննութիւնները՝ որոնք սկսած էին յունիս 18ին, վերջացան յունիս 20ին, որոնց յաջորդեցին աւարտող դասարանի քննութիւնները․ ներկայ էին նախագահ Կրթական տնօրէն Մէհմէտ պէյը, Առաջ․ Տեղապահ Գեր․ Տ․ Զաւէն Ծ․ Վարդապետ, վարժարանին հոգաբարձական, տեսչական և ուսուցչական մարմինները, տեղւոյս Ազգ․ վարժարաններու ընդհանուր տեսուչն ու ուսուցիչներէն և ուսուցչուհիներէն ոմանք, աշակերտներուն ծնողքները, ինչպէս նաեւ կրթասէր երկսեռ հանդիսականներու ստուար թիւ մը։ Շահեկանութենէ զուրկ չեմ համարիր համառօտ կերպով յիշել հարցաքննութեան առարկաները։ Հինգշաբթի, (21 յունիս) առաւօտեան ժամուն, ներկայ գտնուեցանք ընդհանուր պատմութեան դասին, ուր աշակերտները բաղդատական ուսումնասիրութիւններ ըրին վերջին դարերու մարդոց և իրերուն վրայ։ Այդ առարկային դասախօսն է տեսուչ-ուսուցիչ Պ․ Գ․ Աբուլեան՝ որուն ձեռնհասութիւնը ծանօթ է։

Յաջորդ ժամուն, ներկայ եղանք բնաբանութեան դասին, ուր բնական գիտութեանց ուսուցիչ Պ․ Գ․ Ճիլըքճեան կնճռոտ հարցումներ կ'ուղղէր կարճ ու երկայն տարազներ պարզել տալով․ դասէն վերջը, երբ հարցուեցաւ իրեն՝ իր խստապահանջութեան պատճառը, պատասխանեց․ «Մենք կը փափաքինք ո՛չ թէ հանդիսականներուն զուարճութիւն պատճառել և կամ դիւրին գիտական հարցումներով իսկ շլացնել անոնց աչքը, այլ՝ անաչառօրէն պահանջել մեր աւանդածները։»

Քանի որ խնդիրը այդ ուսուցչին վրայ է, ըսենք թէ հաւասարապէս գոհ մնացինք յաջորդ երկու օրերուն մէջ տեղի ունեցած տարրաբանութեան և տիեզերագրութեան հարցաքննութիւններէն։

Տնտեսագիտութեան դասին, աշակերտները բացատրեցին թէ՛ գրաւոր և թէ բերանացի կերպով՝ զանազան ցուցակներ, ընթացիկ-հաշիւներու տեսակներ, պարզ և կրկնապատճէններ, առեւտրական թուղթեր, փոխանակագրի հաշիւներ եւն. եւն.։

Գրահաշուի դասին, կը հաշուէին նշանաւոր միջնաբար բարդ տոկոսի և տարեւորութեան խնդիրներ, իսկ երկրաչափութեան դասին, հատուածաչափական ու եռանկիւնաչափական խնդիրներ։ Ուսողութեան այս բոլոր դժուարին ճիւղերն ալ մեծ յաջողութեամբ աւանդած էր Պ․ Դ․ Ուլիկեան։

Լեզուներէն՝ օսմաներէնի դասին, նոյն լեզուի արդէն ծանօթ թրքագէտ ուսուցիչը՝ Պ․ Ա․ Ն․ Թօթվայեան յանպատրաստից թելադրութիւն մը ընել յետոյ, կարդալ տուաւ Կիւլիստանի դժուարագոյն մասերէն ու Մէճէլլէէն։

Աշակերտները կարողացան յաջողապէս déchiffrer ընել բալիզ ու տիվանի նման շփոթ գրերը և գոհացուցիչ պատասխաններ տալ իրենց ուղղուած հարցումներուն։

Ֆրանսերէնի ուսուցիչ՝ M. I. Crestey ֆրանսական մատենագրութենէն հատուածներ կարդալ կու տար աշակերտներուն ու քերականական կանոններուն ամէնէն դժուարիններէն (զոր. participe-ներուն համաձայնութեան վրայ) հարցումներ ընել յետոյ, կարդացուց աշակերտներուն տարուան ընթացքին մէջ գրած շարադրութիւններէն մէկ քանին։

Եկեղ․ Պատմութեան դասին, մինչեւ հիմա տեսնուածէն բոլորովին տարբեր ուղղութեան մը հանդիպեցանք․ յարգելի ուսուցիչը աւանդական դասախօսութենէ շեղում մը ընելով, փոխանակ յառաջ անուններու և թուականներու չոր ու ցամաք թուարկումի, ընդհանուր տեսութիւն մը ընել տուաւ քրիստոնէական Եկեղեցւոյ նախնական դարերու մէջ ունեցած կազմակերպութեան, Տիեզերական Ժողովներու և Հայ․ Եկեղեցւոյ այս ժողովներուն մէջ ունեցած մասնակցութեան և անոնց հանդէպ բռնած դիրքին մասին։ Մէջ բերուեցան նաեւ գերման նշանաւոր աստուածաբան Հառնաքի և Քաթիրճեանի կշռաւոր տեսութիւնները, որոնցմով անոնք ալ հաստատած են Հայ․ Եկեղեցւոյ ուղղափառութիւնն ու ինքնակացութիւնը։

Հայերէն գրաբարի դասին ամէնքս ալ հիացմամբ ունկնդրեցինք աւարտող դասարանի գրաբար շարադրութեանց, ինքնագիր կամ թարգմանածոյ։

Եւ ի՞նչու աշակերտները գրաբարի մէջ այսչափ զօրաւոր չըլլան, քանի որ այնչափ խնամքով կ'ուսումնասիրեն Ոսկեդարէն մինչեւ ԺԲ․ դարու հայ մատենագրութեան գրեթէ բոլոր գլխաւոր արտադրութիւնները՝ մատենագրութեան, եկեղեցապատմութեան ուսուցիչ Պ․ Ա․ Խաչատուրեանի առաջնորդութեամբ։

Քննութեանց վերջանալէն յետոյ, Գեր․ Տ․ Զաւէն Ծ․ Վ․ պահպանիչով մը օրհնեց հաւաքութիւնը և անոր վարիչ մարմիններն ու աշակերտները։

* * *

Քննութիւններու այս նկարագրութենէն յետոյ, չենք կարծեր թէ շահեկանութենէ զուրկ ըլլայ յիշել վարժարանին ուսուցչ․ ժողովոյն ըրած մէկ յառաջդիմական խորհուրդը։ Կը լսենք թէ վարժարանիս Պատ․ Տեսչութիւնը, ուսուցչ․ ժողովոյ հետ համախորհուրդ, որոշած է վկայական չտալ անոնց՝ որոնք Յունիսէն պակաս նիշ ունին լեզուներէն և ուսողութեան ճիւղերէն մէկուն մէջ։ Այս կարգադրութեան համաձայն, ընթացիկ շրջանին՝ 7 աշակերտներէ բաղկացած Զ․ դասարանէն կրցան վկայական առնել միայն երեք հոգի, որոնք են․ Լուսաւ-

---

—)(60)(—

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՄԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Ժ.

Ամէնէն առհաւելի տառապանքներուն ենթարկուեցաւ։ Զանոնք խոյս տալ։ Իրեն տեղ ուրիշներ գինովութեան մէջ պիտի պապանձէին, որ ամէն ինչ մոռցնել պիտի տար։ Բէյթռ ջանաց ա՛լ առանձին չմնալ։

Խեղճ երիտասարդը ա՛լ նախկին լուրջ Սէյվրաքը չէր, որ առանձնակեաց ու քաշուած կեանք մը կը վարէր։ Առանձնութիւնը հիմա երկիւղ կը պատճառէր իրեն, ինչպէս խաւարը տղոց։ Ընկերութեան մէջ մուտք գործեց։ Պարահանդէսներու մէջ կը տեսնուէր ան, իբր կատաղի պարող մը։ Ցոփութեամբ ջախջախել կ'ուզէր իր վիշտը։ Գիշերը, շատ ուշ կը դառնար տուն, և առանց մտորումներ ունենալու, կը քնանար։ Ակումբի մը անդամ եղաւ։ Այս խոհական ու խիստ երիտասարդը թղթախաղի հետեւեցաւ, բայց պաքարա ու լանսքընէ չխաղաց՝ որոնք երեւակայութեան հետ գործ չունին, այլ այն խաղերը նախընտրեց, որոնք բոլորովին կը գրաւեն մարդուն միտքը։ Ուստի, մեծ սէր առաւ ուիստին ու ճառքակին։ Յաճախ կը տեսնուէր արմուկը աղիւսատախտակին վրայ յենած, հակառակորդին հարուած մը սպասելու կը ջանար։ Աչքերը կը սեւեռէին, թիթեղ ուժգնութիւն մը կը պատէր ճակատը։ Ու երբ յանկարծ Սառայի պատկերը ցցուէր աչքերուն առջեւ, խաղը կը մոռնար ա՛լ և հակառակորդը զարմացմամբ իրեն կը նայէր։ Ի վերջոյ, Բէյթռ խուլ բարկութիւն մը կ'արձակէր և խաղին կը ձեռնարկէր խանդով։

Զարմանալին սա էր որ կոմս Քանալ-հեյլ Իւենոն ակումբին անդամ ըլլալով՝ ուզած էր իբր բարձր ազդեցութեամբ Բէյթռը նոյն ակումբը ընդունել տալ, բայց երիտասարդ պայման չէր ընդունած։ Այդ մերժումին իբր պատճառ ցոյց կու տար սա պարագան թէ Վանտոմի հրապարակին վրայ գտնուած Միրլիթոն ակումբը նոյնքան ընտրել ըլլալով հանդերձ՝ աւելի ազատօրէն էր։ Ճշմարտութիւնը սա էր թէ Բէյթռ կ'ուզէր խոյս տալ Սառայի ամուսինին մտերմութենէն։ Սուր խղճի խայթերով կը տանջուէր։ Առանց կարմրելու չէր կրնար թօթուել այդ պարկեշտ մարդուն ձեռքը։ Արդէն իսկ կոմսին հետ կատարած անհրաժեշտ աշխատութիւնները շատ դժնդակ կը թուէին, որով չէր ուզեր աշխարհիկ յարաբերութեանց մէջ ալ անոր հետ գտնուիլ։

Սառա կոմսուհիէն ալ խոյս կու տար։ Ընդհանրապէս այն պարահանդէսներուն կ'երթար, որոնց, մանկամարդ կինը ներկայ չէր գտնուեր։ Երբ պարահանդէսի մը մէջ Քանալհեյլ կոմսուհին կը գտնուէր, Սէյվրաք մայլ ու անձկոտ կերպարանք մը կ'առնէր։ Միւս սրահները խոյս կու տար, ուր խաղի սեղանին առջեւ անցնելով՝ կատաղօրէն կը խաղար։ Բայց Սառա համոյակատար պարող մը կը ղրկէր անոր ետեւէն և կը բռնադատէր զինքը իրեն հետ պարելու։

Բոմբէյրան, միշտ զուարթ, դիտած էր թէ Բէյթռ նուազ փութկոտ կ'երեւար կոմսուհիին մօտ, զոր ծաղրանօք «զօրավարուհի» կ'անուանէր։ Բոմբէյրան սատարուուն, յանկերգ մը շրթունքին վրայ, պարի միջոցին կու գար և Բէյթի ուսը ծեծելով՝ կ'ըսէր ծաղրական շեշտով․

—Հարիւրապե՛տ, աւասիկ զօրավարուհին կու գայ․ պէտք է անխոնջ կերպով վալս դառնալ, բարեկա՛մ։

Ու իր անփոյթ ծաղրանքէն գոհ՝ սկսաւ եղանակ մը մռլտալ։ Սէյվրաք չլսել ձեւացնելով՝ տեղը կը մնար գամուած։

—Օ՛ն, հարիւրապետ, տեսէ՛ք կոմսուհին անհամբերութեամբ կը շարժէ հովահարը։ Գիտէ՞ք, լէյօրէն ինծի ըսաւ որ գամ ձեզ փնտռեմ․․․ Ահա՛ ի՛նչ կը նշանակէ անթերի պարող մը ըլլալ, ինչ որ հազուադէպ կը դառնայ աւաղելի։ Ձեր առաւելութեանց զոհն էք, սիրելի բարեկամ։ Իրաւ որ շատ տաղանդ ունիք։ Էհ, ըսէք, պիտի ճաշէ՞ք մեզի հետ։ Կը խնդրե՛նք քիչ մը։

Սէյվրաք յամրաքայլ ոտքի կ'ելլէր, և խումբերուն մէջէն անցնելով, զգուշութեամբ կը քալէր, որպէս զի պարահանդէսի երկայնատուտ շրջազգեստներուն վրայ չկոխէր։

Ու պարասրահներու գաղջ մթնոլորտին մէջէն Բէյթռ իր քայլերը կ'ուղղէր Սառայի կողմը, սիրտը արտփոխ և անձկալից, տեսնելով զայն նստած, որ իր սպիտակ ուսերը և գեղեցիկ բազուկները կը ցուցադրէր։ Պահ մը կոմսուհին անոր հետ կը խօսէր մեղմաձայն․ յետոյ նուագախումբը նորէն սկսելով մը ոտքի կ'ելլէր և իր նուրբ ու դիւրաթեք հասակը կը յանձնէր երիտասարդին։ Ու հեշտագին յափշտակութեան մը մէջ խորասուզուած, իրարու փարած կը պտըտէին, Սէյվրաք բռնած ձեռքի մը մատունքը, իսկ կոմսուհին աչքերը կիսափակ, ժպիտը արթնուած, շրթունքէն արբշիռ և գրեթէ նուաղուն իր պաշտած երիտասարդին թեւերուն մէջ։

(Շարունակելի)

բոնեան Հրաչեայ (Կիւմիւշխանեցի), Ուզունեան Սուրէն (Կարնեցի) և Բէկալարճեան Վահան (Ակնեցի)։ Մնացեալ 4 աշակերտներէն Խաչիկ Փափազեան (Կարնեցի)ն կարենայ վկայական ստանալ, եթէ յաջողի վերաքննութեան մէջ 1901-1902 վարժարանական տարւոյն Ա. կիսամեակին վերջը. իսկ մնացեալ երեք աշակերտներուն համար որոշուած է կրկնել իրենց ուսումները։

Չենք կրնար մեր խնդակցութիւնը չյայտնել վարժարանին Ուսուցչ. Մարմնոյն՝ իր այս լուրջ ու օգտակար որոշման համար, որուն համաձայն, միանգամ ընդ միշտ կը բարձուի անխտիր ամեն ընթացաւարտս մեկ մեկ վկայագրով պսակելու յոռի եւ վնասակար դրութիւնը։

Իրբեւ վերջին խօսք, մեզ կը մնայ միայն կարողութիւն, յարատեւութիւն և յաջողութիւն մաղթել վարժարանին ուսուցչական մարմնոյն, որ իրաւամբ գրաւած է ընդհանուր վստահութիւն ու համակրութիւն։

ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍ

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ

Նաւային մեծ ռազմափորձերը. — «Ցէյսա» լրագրին կարծիքը. — Ընդծովեայ շոգենաւերուն կարեւորութիւնը։

Տէյսա յօդուած մը նուիրելով նաւային այն մեծ ռազմափորձերուն վրայ՝ որոնք Միջերկրականի մէջ տեղի ունեցան վերջերս, կ'ըսէ. — «Հարաւի Ֆրանսական նաւատորմը պէտք չէ թոյլ տայ որ Ճիպրալթարէն եկող թշնամի նաւատորմ մը միանայ իր դաշնակից նաւատորմին, որ արեւմտեան կողմը կը գտնուի։ Ֆրանսական նաւատորմը պէտք է միանայ Մանշի Ֆրանսական նաւաբաժնին, որ Ճիպրալթարի նեղուցէն՝ թշնամիներուն ետեւէն անցած է»։ Այս կերպ շարժումներու յաջողութիւնը ծանուցանելէ յետոյ Ֆրանսական լրագիրը կը հաստատէ թէ այդ ռազմափորձերը շատ յաջողութեամբ կատարուած են. չորս նաւատորմիղներ շարժման մէջ դրուած են ընդարձակ միջոցի մը վրայ ու յանդուգն ծրագրի մը համաձայն։ Ռազմափորձերուն մասնակցած են 80 մարտանաւեր, թորփիլանաւերն ալ հաշուելով։ Առաջին անգամն է որ, կ'ըսէ նոյն լրագիրը, իրականութեան այնքան մօտ եղող յարձակողական նաւային մեծ պատերազմ մը ձեւացուեցաւ։ Մինչեւ հիմա, նմանօրինակ ռազմափորձերը կը կոյանային նախապէս պատրաստուած պաշարումի մը մէջ, ինչ որ կը վնասեցնէր մեր նաւաստիները, ջղագրգիռ սպասումի մը հետ նաեւ վախի զգացում մը պատճառելով։ Ֆրանսական պետերը կարծես կը փորձուէին այն չար ոգիէն, որ սպանիական նաւատորմը պարտութեան մատնեց Սանթիակոյի մէջ։ Բայց այսօր, կ'աւելցնէ նոյն թերթը, մեզ կը հրաւիրեն հաւատք ունենալ մեր անձին վրայ, և առոր պատիւը կ'իյնայ ծովակալ Ժերվէի, որ այնքան յաջող կերպով կազմակերպած էր այս ռազմափորձերը։ Ֆրանսական նաւատորմը ա՛լ կրնայ կռուի ասպարէզ կարդալ և յաղթանակներ տանիլ։ Տէյսա յետոյ ընդծովեայ Կիւսթավ Զէտէի շոգենաւին վրայ կը խօսի, զոր յարձակողական ռազմագիտական տարր մը կը նկատէ և կ'ըսէ. «Փորձով պէտք է ապացուցանել թէ այդ տեսակ շոգենաւերուն թնդանօթները կրնան մինչեւ ծովեզերքի անձուկ սահմանը հասնիլ։ Առիկա ապացուցուեցաւ Կիւսթավ Զէտէի ըրած ուղեւորութեամբը՝ Թուլոնէն մինչեւ Այաչիօ։ Ընդծովեայ շոգենաւերը Ֆրանսական ստեղծում մըն են և խիստ զօրաւոր տարր մը կը ձեւացնեն, որուն վրայ պէտք է խորհին մեր պատահական թշնամիները։ Երկրորդական փորձեր ալ կատարուեցան. ծովու կամ նաւահանգիստի վրայ ածուխ բեռնել նաւերը, մարտանաւերը Թուլոնէն շարժման մէջ դնել, Ալժէն և Այաչիօն պաշարել և կարգ մը ուրիշ օգտակար փորձեր, որոնց թուումը կրնայ երկարել»։

ՉԻՆՈՒ ԴԻՊՔԵՐԸ

Բէքինի կացութիւնը. — Ճարոնցի ոստիկանապետ. — Երկաթուղիները. — Մանչուրիոյ երաշտութիւնը. — Չինու առաջարկութիւնները։

Վերջին լուրերու նայելով՝ Բէքինի մէջ անդորրութիւն կը տիրէ, թէեւ հակառակը պնդող զրոյցներ ելան։ Չինական իշխանութիւնները մտադրութիւն յայտնեցին ճարոնցի ոստիկանապետ մը պաշտօնի կոչել՝ Բէքինի քաղաքին վարչութիւնը ստանձնելու համար։ Առոր վրայ՝ Ռուսիոյ դեսպան Պ. տը Կիրս գրեց Չինկ իշխանին և բացատրութիւններ ուզեց։ Կը կարծուի թէ Չինացիները պիտի չկրնան իրականացնել այդ տեսակ գաղափար մը։ Չինացիները նաեւ մտադիր էին չիներէն հմուտ Գերմանացի մը պաշտօնի կոչել՝ իրենց բանակը վերակազմելու համար։ Առոր տրուելիք ամսականը բաւական շատ պիտի ըլլայ, վասն զի չինական զինուորները եւրոպացի զինուորներու պէս կռուելու ընելու դժուարին պաշտօնը կը յանձնուէր անոր։ Այդ պայմանադրութիւնը տակաւին չկնքուած, այնքան մեծ ընդդիմութիւն մը առաջ եկաւ, որ ծրագիրը մէկ կողմ թողուեցաւ։

—Ֆրանքօ-պելճիքական Ընկերութիւնը երկաթուղիին գիծը կ'երկարէ Թունհանէն մինչեւ Թաթնա։ Կը յուսացուի որ մէկ ամիսէն, մինչեւ Չէնկ-Թինկ-Ֆու աւարտի այդ գիծին շինութիւնը։

—Այս տարի Մանչուրիոյ մէջ տիրող տարապայման երաշտութիւնը պատճառ պիտի ըլլայ Նիւքա ու Ամուր գետերուն վրայ նաւարկութեանց խանգարուելուն։ Ջուրերը տարօրինակ կերպով իջած են։ Անդրսիպերեանը թէեւ իր օգուտը պիտի ունենայ, բայց 1903էն առաջ կարելի չէ որ ուղղակի կառախումբեր երթեւեկեն։

—Բէքինէն կը հեռագրեն գերմանական լրագիրներուն թէ օտար դեսպանները ընդուներ են չինական պատուիրակներուն առաջարկութիւնները՝ Չինու արքունիքին ընդունելութեանց համար կատարուելիք արարողութեանց նկատմամբ. Նաեւ համաձայնութիւն գոյացեր է Շանկայի գետի ճամբաներուն եւ գետային հաղորդակցութեանց կանոնաւորման մասին։ Մաքսերու ներածութիւնը աւելցնելու խնդիրն ալ առանց դժուարութեան պիտի կարգադրուի։ Այդ պարագաներէն կը հետեւցուի թէ, կ'ըսեն գերման լրագիրները, հաշտութեան գործը բաւական յառաջացած է։ Միւս կողմէ՝ աւելորդ չէ յիշեցնել թէ Թուան իշխանն ալ մեծամեծներ սպաննելու գործը կը շարունակէ, ինչպէս հեռագիրը երէկ ծանոյց։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Վիճաբանութիւններ Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ. — Պուէր կիները ու տղաք. — Պ. Չէմպրլէնի յայտարարութիւնը։

Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ բաւական կարեւոր վիճաբանութիւններ կատարուեցան Հարաւային Ափրիկէի գործերուն վրայ։ Լորտերու Ժողովին մէջ Լորտ Ռոկլան, հարցումի մը պատասխանելով՝ յայտարարեց թէ պատերազմական նախարարութիւնը տիկիններէ բաղկացած յանձնաժողով մը պիտի կազմէ որոնք հարաւային Ափրիկէ երթալով պիտի այցելեն Պուէր կիներու ու տղոց գտնուած բանակատեղերը՝ և անոնց կացութեան վրայ տեղեկագիր մը պիտի պատրաստեն։ Լորտ Ռոկլան ըսաւ թէ այդ բանակատեղերուն մէջ կան 14,624 այր, 27,711 կին և 43 հազար 75 տղայ։ Յունիս ամսուն անոնցմէ մեռեր են 63 այր, 138 կին և 576 տղայ։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ելմտացոյցի ծրագրին երրորդ ընթերցումով վիճաբանութիւն կատարուած ատեն Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ ուշադրութիւն հրաւիրեց Թրանսվալի և Օռանժի ապագայ կառավարութեանց հաստատմանը առթիւ ծագելիք դժուարութեանց վրայ։ Գաղթային նախարար Պ. Չէմպրլէն պատասխանեց թէ երբ Պուէրները բոլորովին յաղթուին, իրենց այդ վիճակը ընդունին և իրենց գործերուն ձեռնարկեն խաղաղութեամբ, բնաւ վախնալու բան մը պիտի չըլլայ թէ այդ երկու երկիրներուն ժողովրդեան մէջ այն ատեն զգալի վիճակ մը տիրէ որով Թրանսվալի ու Օռանժի մէջ ահագին բանակ մը պահել հարկ ըլլայ։ Պ. Չէմպրլէն Թրանսվալի և Օռանժի ելմտական կացութեան մասին յայտարարեց թէ Օռանժի մէջ անգլիական վարչութեան առաջին տարուան համար հասոյթներու յաւելուած մը կայ։ Գաղթային նախարարը ըսաւ նաեւ թէ հոլանտական երկաթուղիի Ընկերութեան իրաւունքը գնելու մասին ինչ որոշում ալ տրուի, Անգլիացիները կարեւոր դրամագլուխներ ունին այդ Ընկերութեան մէջ, և թէ Թրանսվալի մէջ ոսկիի հանքեր պարունակող ընդարձակ երկիրներ կան՝ որոնք տակաւին չահագործուած չեն։ Այդ հողերուն մէջ գտնուած ոսկիին մեծ մասը թէեւ ստորին տեսակէ է, սակայն եթէ որ և է կերպով կարելի ըլլայ օգուտ մը քաղել այդ հողերու չահագործումէն, հանքագործութիւնը բաւական պիտի զարգանայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Առեւտրական դաշնագրութիւններ. — Մուտքի մաքսերուն բարձրացումը։

Շթութկարթի լրագիր մը կարեւոր տեղեկութիւններ կը հաղորդէ ապագային կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութիւններուն վրայ։ Այդ թերթը կ'ըսէ թէ կրկնապատիկ մաքսային սակացոյցը մէկ կողմ պիտի չթողուի ապագայ առեւտրական դաշնագրութիւններուն համար, այլ ընդհակառակը, պիտի ընդունուի եթէ ոչ ձեւով գէթ գործնական կերպով։ Պէրլինի մէջ պատրաստուած ծրագիրը, որ առեւտրական դաշնագիրներու վերանորոգման բանակցութեանց իրբեւ հիմ պիտի ծառայէ, հողագործական կարգ մը բերքերու համար նուազագոյն սակեր կը սահմանէ՝ որոնք այդ քանակութենէն աւելի բնաւ պիտի չզեղչուին։ Այդ թուանշանները, սակայն, ահագին յաւելումներ ցոյց կուտան հիմակուան մուտքի մաքսերու քանակութեանը վրայ։ Օրինակի համար մաքսային ընդհանուր նոր սակացոյցը 6 մարք նշանակած է օտար հաճարներու համար և 5 մարք 50 նուազագոյն սակ՝ ցորենին համար։ 7 մարք իբրեւ նուազագոյն սակ գարիներուն և 6էն 5 մարք վարսակներուն համար։ Այդ հաշուով հաճարին յիսուն յաւելում մը եղած է ցորեններուն և հարիւրին ութսուն ալ՝ վարսակներուն համար։ Նաեւ եղջերաւոր անասուններուն մուտքի մաքսը 9էն 25 մարքի բարձրացած է իւրաքանչիւր անասունի համար, միսը 30էն 35, կարագները ու պանիրները՝ 16էն 30, հաւկիթները՝ 2էն 6 և խոզի միսէ երշիկները, ապուխտները եայլն՝ 17էն 45։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Երկու տէրութեանց յարաբերութիւնները. — Ռուս լրագրի մը կարծիքը. — Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ գաղթային քաղաքականութիւնը. — «Լոքալ Անցայկըր»ի տեսութիւնը։

Բեդերսպուրկի Նովոսթի լրագիրը Անգլիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց վրայ ընդարձակ յօդուած մը հրատարակած է, ուզելով ապացուցանել թէ Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ լրագիրները կը սխալին, երբ կը կարծեն որ Անգլիա և Ռուսիա յաւիտեան իրարու հակառակորդ ու մրցակից պիտի ըլլան և թէ անոնց շահերը անհաշտելի են։ Նովոսթի, ըսելէ յետոյ թէ Անգլիոյ ու Ռուսիոյ ծանուցուած հակառակութիւնը թիւրիմացութիւն մըն է միայն, կը յարէ.

«Ռուս զինուորներուն կողմէ Բոր-Արթուրի նաւահանգիստը գրաւուելէ առաջ, Անգլիոյ քաղաքականութեան նպատակը եղած էր թոյլ չտալ որ Ռուսիա գրաւէ այդ ամուր և կարեւոր տեղը, բայց հիմա բոլորովին հասկցուեցաւ որ այդ քաղաքականութիւնը օգտակար ու արդիւնաւոր չէ եղած, վասն զի Ռուսիա ծովային տէրութեան մը հանգամանքով, երբեք պիտի չկրնայ մրցիլ Անգլիոյ հետ։ Հետեւաբար Ռուսիոյ ծովային զօրութեան աւելնալուն արգելք ըլլալը նշանակութիւն չի կրնար ունենալ։ Նաեւ Ռուսիա իր սահմանները ընդարձակելու ալ փափաքող չէ, որովհետեւ այդ կողմերը աւելի շատ հող ձեռք անցընելը Ռուսիոյ համար շահաւոր չըլլալէն զատ, վնասակար ալ է։ Անգլիա պէտք չէ նաեւ վախնայ թէ Ռուսիա պիտի գրաւէ Հնդկաստանը, վասն զի այդ գաղափարը երեւակայական ու մտացածին բան մըն է, որով Ռուսիա բնաւ այդ տեսակ լուրջ փափաք մը չէ ունեցած։ Այդ խնդիրը երբեմն իբրեւ սպառնալիք մէջտեղ կը նետուի, մի միայն Անգլիոյ իղձերը ու ձեռնարկները չափաւորելու համար։ Ռուսիա բոլորովին տարօրինակ առիթ մը պէտք ունի այդքան դժուարին գործի մը ձեռնարկելու համար, մինչդեռ իրաց ներկայ կացութիւնը բացարձակապէս անհաւանական կ'ընէ այդ տեսակ բան մը։ Ասիոյ մէջ Անգլիա ու Ռուսիա իրարու դրացի ըլլալով, պարտաւոր են իրարու վրայ վստահութիւն ունենալ և սիրով ապրիլ։ Երկու կողմին մտադրութիւնը՝ քաղաքական ներկայ կացութիւնը պահպանելու համար՝ բաւական է ժամանակ մը եւս երկարելու խաղաղութիւնը և անդորրութիւնը։ Անգլիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ վէճի առարկայ եղած խնդիրները պէտք է բանակցութեան միջոցաւ կարգադրելու աշխատիլ և ոչ թէ արտաքին միջնորդութեան դիմել, վասն զի միւս տէրութիւնները իրենց շահերուն անհամապատասխան կը գտնեն՝ այդ երկու տէրութեանց միջեւ հակառակութեան շարունակութիւնը»։

Լոքալ Անցայկըր ալ Անգլիոյ ու Ռուսիոյ գաղթային քաղաքականութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ.

«Հնդկաստանի մէջ՝ Անգլիոյ և կեդրոնական Ասիոյ մէջ ալ Ռուսիոյ հետեւած քաղաքականութիւնը թէեւ կարելի է զատ զատ նկատողութեան առնել ու քննել, սակայն կարելի չէ իրարու հետ բաղդատութեան դնել, վասն զի Անգլիա ԺԸ. դարուն սկիզբները Հնդկաստանը գրաւելով հոն հաստատուեցաւ, մինչդեռ Ռուսիա դեռ անցեալ դարուն սկսաւ գաղթավայրի գործերով զբաղիլ և կարգ մը մեծամեծ յաջողութիւններ ձեռք բերել։ Ռուս կառավարութիւնը, Սիպերիան գրաւելէ ետքը, Ուրալ գետին շրջակաները բնակող Խազախներէն խումբեր կազմեց՝ զորս երբեմն կը ղրկէր Խիվայի մօտերը և յարձակումներ կատարել կու տար։ Առոնք թէեւ տեղեր կը գրաւէին, սակայն շատ անգամ չէին յաջողեր։ ԺԸ. դարուն, Պուխարայի ու Խիվայի խաները նշանաւոր հանդիսացան՝ Ռուսերուն և Խըրխըզներուն (Կեդրոնային Թուրքեստանի ժողովուրդէն) միջեւ կատարուած ընդհանուր ճակատամարտներուն մէջ։ Խըրխըզները 1853ին յաղթուեցան և Ռուսերուն իշխանութեան տակ մտան։ Այդ կերպով Ռուսերը գրաւեցին Սէյրտէրիա գետը, որ 350 քիլոմէթր երկայնութիւն և շատ մը ամրութիւններ ունի։ 1868ին, Պուխարա անձնատուր եղաւ և 1873ին՝ Խիվա։ Երկու տարի վերջը Խօքանտը գրաւուեցաւ և 1881ին ալ Սքոբելեֆ։ Քոմարով հրամանատարը 1885ին Աֆղաններուն յաղթելով Բէնճտէյի նահանգը գրաւեց։ Այդ ընդարձակ հողերու տիրապետութիւնը այնքան արագ կատարուեցաւ որ ժամանակ չեղաւ կազմակերպել անոնց վարչութիւնը, նաեւ պէտք եղած դրամն ալ գոյութիւն չունէր։ Անգլիոյ կառավարութիւնը, սակայն, իր դրամական կարողութեամբը կրնայ գրաւած երկիրները շուտով շէնցնել. Նաեւ Ռուսիոյ հետ բաղդատմամբ աւելի յառաջադէմ ըլլալով, ամէն տարի Անգլիոյ վարժարաններէն ելած հազարաւոր երիտասարդներ Հնդկաստան ղրկելով՝ այդ գաղթավայրին բարգաւաճմանը կ'աշխատէր և հանրօգուտ զանազան շինութիւններ կը կատարէր։ Հնդկաստանի մէջ հիմա գոյութիւն ունեցող երկաթուղիները, հեռագրական թելերը և այլն այդ կերպով ձեռք բերուած են։ Ռուսիա ալ ուշադիր հետեւող մը եղաւ Անգլիոյ այդ ընթացքին և յառաջդիմական մեծ գործեր տեսաւ Սըմըրղանտի, Թաշքէնտի և ուրիշ այդ կարգի կարեւոր քաղաքներու մէջ, մանաւանդ անդրկասպեան երկաթուղին և անդրսիպերիականը՝ որուն նման Ամերիկայի մէջ ալ չկայ»։

ԼԵՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

Պապին բնակութիւնը. — Իր ներքին կեանքը ու սովորութիւնները. — Շահեկան մանրադէպեր։

Լեոն ԺԳ. Պապը քանի մը օրէ ի վեր կը բնակի մարմարէ այն տան մէջ, զոր Լեոն Ժ. Պապը 1526ին շինել տուած է Վատիկանի պարտէզներուն մէջ։ Լեոն ԺԳ. ամբողջ օրը հոն կ'անցընէ, առաւօտեան ժամը հինգէն մինչեւ գիշեր, բայց պառկելու համար Վատիկան կ'երթայ։ Այս տօթագին օրերուն, Պապը մասնաւոր հաճոյքով մը կը շրջագայի իր պալատին պարտէզներուն մէջ։ Սովորականէն աւելի կ'երկարէ այդ պտոյտները։ Հաճոյքով կանգ կ'առնէ բլուրի մը գագաթը, ուրկէ կը նշմարուին Հռոմի նոր թաղերը և Հռոմէն Վիթերպ գացող երկաթուղիին կամուրջը։ Լեոն ԺԳ. չի քաշուիր իրեն ընկերացող անձնապահներուն ըսելու թէ այդ շինութիւնները ո՛րքան տգեղ կը թուին իրեն։ Ի զուր կը հաւատացնեն իրեն թէ Հռոմի միւս նոր թաղերը աւելի հաճելի երեւոյթ մը ունին, Պապը գլուխը կը շարժէ և չի հաւատար։ Վատիկանի պարտէզին մէջ փոքր տնակ մը հաստատուած է, որուն, ամէն առտու այցելութիւն կու տայ Պապը և շաքարի կրկին պաշար մը կու տայ այն թռչուններուն, որ կոկորդը կը պատռէ աղաղակելով «Վիվա իլ Բաբա». (Կեցցէ՛ Պապը)։ Լեոն ԺԳ. այգիներով ալ կը շահագրգռուի։ Այգեպանները երբ հեռուէն տեսնեն Պապը, կը ծնրադրեն։ Լեոն ԺԳ. իր օրհնութիւնը կու տայ անոնց։ Բայց հազուադէպ ալ չէ որ յետոյ խիստ դիտողութիւններ ընէ անոնց։ Պապը ճշդապահութիւն ունի այգեմշակութեան ծախքերու և Վատիկանի այգեստանի արդիւնաբերութեան մասին։ Օր մը ըսաւ թէ խաղողի հատիկները այսօր աւելի մեծ էին քան իր մանկութեան ատեն, շնորհիւ գործածուած աղբերուն. «Բայց միակ բանն է ան որուն մէջ աշխարհս յառաջդիմած է, ըսաւ Պապը ծիծաղելով»։

ՆՈՐ ՀԵՌԱՁԱՅՆ ՄԸ

Բարձրաձայն խօսող հեռաձայն մը. — Հին հեռաձայնին թերութիւնները. — Նորին առաւելութիւնները։

Հեռաձայնը իր բազմապատիկ առաւելութեանց հետ, մինչեւ այսօր երկու թերութիւններ ունէր. նախ սահմանուած էինք ականջնիս հեռաձայնի գործիքին մօտեցնել, յետոյ ձայնը շատ տկար էր։ Երբեմն ձայնը այնքան կը նուաղի որ կարծես թէ անձայն է։ Քանի քանի անգամներ պատահած է որ հեռաձայնի գործիքէն հեռու խօսելով՝ ձայնը լսելի չէ եղած։ Այս թերութիւնները լուրջ ջղագրգռելէ զատ՝ արգելք կ'ըլլան նաեւ հեռաձայնի օգտակար գործածութեան, այն պարագաներուն մանաւանդ, ուր ամէնէն աւելի պէտք կայ անոր։ Ենթադրեցէք որ առեւտրական նաւ մը փոթորկի բռնուած է, կամ թէ զրահաւոր մը ուրիշ մարտանաւի մը կողմէ պաշարուած է։ Կոհակներու և թնդանօթի որոտումներու աղմուկին մէջ, նաւուն հեռաձայնը բանի մը չպիտի ծառայէր, որովհետեւ նաւապետին տուած հրամանները չպիտի լսուէին։ Մինչեւ հիմա, նաւերու մէջ ձայնատար փողեր կը գործածուէին, բայց այս ձայնական հեռագիրը անլսելի կ'ըլլայ պատերազմական նաւերու մէջ։ Երկար հետազօտութիւններէ յետոյ՝ Պ. Պ. Սիմընս և Հալսէ յաջողեր են ծովու վրայ գործածուելիք բարձր հեռաձայն մը շինել, որով օժտուած են գերմանական բազմաթիւ նաւեր։ Այս նորագիւտ հեռաձայնն ալ պարզ հեռաձայնի հիմ կազմող բնական օրէնքներուն համեմատ շինուած է։ Թաղանթին թրթռումները աւելի՛ լայն ու աւելի զօրաւոր են, այնպէս որ գործիքը չի մրմնջեր, այլ բարձր ձայնով կը խօսի, և լսելի կ'ըլլայ նաւու մը մէջ, նոյն իսկ թնդանօթաձգութեան ատեն։ Այս նոր հեռաձայնը մինչեւ հիմա գործածուածներէն աւելի հաստատուն կերպով շինուած է։ Զայն գործածող ծովային զինուորը կրնայ անոր օգնութեան դիմել՝ փոթորկի ատեն, շնորհիւ անոր ունեցած կոթին։ Պ. Պ. Սիմընսի ու Հալսէի այս նորահնար հեռաձայնը մեծ ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ հանքերու և երկաթուղիներու վարչութեանց մէջ։ Աքծանողը որ մինչեւ հիմա իր լծակները ձգելով՝ հեռաձայնին կը մօտենար խօսելու համար, ա՛լ պէտք չունի տեղէն շարժելու։ Իր կեցած տեղէն կը լսէ իր խցիկին մէջ հաստատուած հեռաձայնին զօրաւոր ու յստակ ձայնը և կը պատասխանէ առանց տեղէն երերալու։ Հանքերու և նաւերու մէջ գործածուելիք հեռաձայնները երկաթէ տուփերու մէջ դրուած են, խոնաւութենէ ու փոշիէ զերծ մնալու համար։ Այս բարձրաձայն հեռաձայնը նմանապէս մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ գերմանական հրետանիին։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԻԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշայի ֆըրընը, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հացատնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 16—104

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլտըզի առաջին աստիճան տրուեցաւ Լէյտեվիքի երեւելիներէն Մահմուտ Նէտիմ պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Տիգրան էֆ.ի։ Սալիսէի աստիճան՝ Թէքիրտաղի քաղաքապետութեան նախագահ Աքիլ պէյի և Մալկարայի քաղաքապետութեան նախագահ Ալի պէյի։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. մասնաւոր թիկնապահ ու նաւային հաղորդավար Սալիմ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Իզմիրի փաստաբաններէն Ճորճի Պուլալի էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Հալէպի կուսակալ Էնիս փաշայի կնոջ և երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ նոյն կուսակալութեան օգնականին կնոջը։

—Իֆթիխարի շքանշան՝ Բ. Դրան պահապան ոստիկաններէն Իպրահիմ, Թահիր ու Եուսուֆ էֆ.ներու և Խարճիէի թարգմաններէն Մէհմէտ Ալի ու Ալի Րիզա աղաներու։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Մանասթըրի Բէյլէրէ գաւառակին մէջ անցեալները տեղացած անձրեւներէն, գետակները յորդելով շատ մը բնակարաններ բոլորովին փլած, յիսունի չափ տուներ վնասուած և ասոնց բնակիչներէն շատերը անպատսպար ու օգնութեան կարօտ վիճակի մէջ մնացած են, հրամայեց անմիջապէս վրաններ յատկացնել ու տաղաւարներ շինել աղքատներուն համար, անոնց հանգստութեանը հոգ տանիլ և հանգանակութիւն կատարելու համար տեղւոյն իսլամ ու քրիստոնեայ երեւելիներէն յանձնաժողով մը կազմել։ Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ Իր բարձր հովանաւորութեան տակ առնել այդ յանձնաժողովը և դրամական պարգեւ մըն ալ շնորհել։ Վեհ. Սուլթանը հրամայեց նաեւ հանգանակութեան տոմսեր պատրաստել, Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ մասնաճիւղ մը հաստատել, Մանասթըրի նահանգին մէջ ալ հանգանակութիւն կատարել, աղքատներուն պէտքին աստիճանը տեղեկագրել և Իր շնորհակալութիւնները և կայս. բարեւները հաղորդել աղքատ ժողովուրդին, կայս. այդ Իրատէները հեռագրով հաղորդուեցան Մանասթըրի կուսակալութեան։

—Բէյլէրէէն երեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Մանասթըրի կուսակալը հոն գացեր է՝ կայս. Իրատէներուն գործադրութեանը համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ. —Քաղաքապետութեան պաշտօնատունին մէջ կազմուած հանրային առողջապահութեան յանձնաժողովին հետեւեալ յայտարարութիւնը հրատարակուած է պաշտօնապէս.

«Նկատելով որ առողջապահութիւնը ամէնէն կարեւոր բանն է զոր պէտք է ամէնէն աւելի յարգել, մանաւանդ խիստ անհրաժեշտ է տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ ձեռք առնուելիք առողջապահական ու ապահովական միջոցներու մէջ բնաւ չթերանալ, նկատելով որ այդ մասին եթէ անհոգութիւն ցոյց տրուի, հիւանդութիւն պատահած ատեն եթէ բժիշկի չդիմուի և հիւանդութեան դէպքերը եթէ ժամանակին գաղտնի պահուին, թէ՛ հիւանդութեան ճարակումը կը դիւրանայ և թէ հանրային առողջապահութիւնը կը վնասուի, նկատելով որ տարափոխիկ ախտերը գիտական պայմաններու համաձայն դարմանելու և հանրային առողջապահութեան ու օգուտին համար քաղաքապետական այնքան բժիշկներ և առողջապահական միջոցներ կան, և նկատելով որ կասկածելի հիւանդութիւններէ վարակեալները, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, պէտք եղածին պէս դարմանելու և ամէն կերպով հանգիստ ընել տալու մասին մեծ ուշադրութիւն կ'ըլլայ, հետեւաբար կը ծանուցուի թէ տարափոխիկ հիւանդութեանց ախտանիշերով երբ հիւանդացող մը ըլլայ, պէտք է առանց ժամանակ կորսնցնելու թէ՛ մասնաւոր բժիշկներու և թէ քաղաքապետական առողջապահական բժիշկներու միջոցաւ տեղեկութիւն տալով թէ՛ հիւանդին ապաքինումը ու բժշկութիւնը ապահովել և թէ հանրային առողջապահութիւնը որ և է խանգարումէ պահպանել. Նաեւ պէտք չէ գաղտնի պահել տարափոխիկ հիւանդութեանց ախտանիշերով պատահած դէպքերը, ինչ որ ախտին տարածուելուն պատճառ կ'ըլլայ»։

—Քաղաքապետութեան պաշտօնատունին մէջ կազմուած հանրային առողջապահութեան յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ և Կ. Պոլսոյ առողջապահական վիճակին նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

—Օթէլներու բոլոր կարասիները ախտահանման վայրերը տարուելով կատարելապէս պիտի ախտահանուին։

—Պէյօղլուի քաղաքապետութիւնն ալ, Գատըգիւղի քաղաքապետութեան նման, ախտահանել տուաւ վարձու կառքերը և հանրային մաքրութեան մեծ հոգ կը տանի։ Պէյօղլուի ու Ենիմահալլէի առջեւ ալ մէկմէկ նաւամատոյց շինել կու տայ՝ աղտեղութիւնները առողջապահական կանոններու համաձայն ծովը թափելու համար։

—Տարափոխիկ հիւանդութեանց մասին գիտական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար Հնդկաստան ղրկուելիք բժիշկներն են բժշկական վարժարանին ուսուցիչի օգնականներէն Տոքթ. Մէհմէտ Րէֆիք և Ալի Հիւսէյին էֆ.ները։

—Ժանտախտի, քոլերայի և այդ կարգի տարափոխիկ ախտերու մասնագէտ Տոքթ. Պաք երէկ Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս գալու համար։ Ինչպէս յայտնի է, Տոքթ. Պաք ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ և բժշկական վարժարանին մէջ պիտի դասախօսէ։

ԳԱՎԱՖԻ առջեւ գտնուած ախտահանման մեքենան, երէկ, նաւահանգիստի վերատեսչութեան առջեւ բերուեցաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Յուլիս 15էն 21 (Ն. Տ.) Զակազիկի մէջ ժանտախտէ երկու դէպքեր պատահեր են։ Յուլիս 3էն 14 ալ 68 դէպքեր և 18 մահեր պատահած էին, որոնց վրայ պէտք է աւելցնել հիւանդանոցներու մէջ պատահած 12 մահեր։ Յուլիս 21ին Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է։ Եգիպտոսի միւս մասերուն մէջ պատահածներն ալ հաշուելով, մինչեւ հիմա 20 դէպքեր ու ինը մահեր պատահած են։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարար Հասան փաշա որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ նախարարաց Խորհուրդին։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Տ. Եոաքիմ Գ.ի Պատրիարք ընտրուելէն առաջ ստացած ամսաթոշակէն ամսական վեց հազար դրուշ յատկացուի Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Կոնստանդիանոսի։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ դեր-գնդապետ ֆոն Մէչմէր պէյ, որ Դ. Զօրաբանակին մէջ պաշտօնի կոչուած է, ճամբու ծախքը պիտի ստանայ Երզնկա ուղեւորելու համար։

ՍՕՖԻԱՅԷՆ առնուած լուրերու նայելով, Զարիպրոդի մէջ զինուորականներէ ու ոչ-զինուորականներէ յանձնաժողով մը կազմուեր է՝ հանգանակութիւն կատարելու այն յիշատակարանին կառուցմանը, որ պիտի կանգնուի՝ Սլիվնիցայի պատերազմին ատեն մեռնող պուլկար սպաներու և զինուորներուն համար։

—Թղթատարական ու հեռագրական օրինագիծը ընդունուեցաւ երրորդ ընթերցումէ մը ետքը։

—Բեդերսպուրկի Վիէտոմոստի լրագիրը, Աղէքսանդր մեծ դուքսին Պուլկարիա այցելելուն առթիւ, քաղաքական յօդուած մը հրատարակելով, շատ մը խրատներ կուտայ Պուլկարներուն և կ'ըսէ.

«Այդ այցելութիւնը կ'ապացուցանէ Ռուսիոյ այն համոզումը թէ Պուլկարիա այլեւս վերջ տուած է շփոթութիւններէ բաղկացած քաղաքական փորձերու և թէ Նախարարապետ Պ. Գարավելովի ջանքերով Պուլկարիա ասկէ վերջը բնաւ պիտի չշեղի խաղաղութեան շաւիղէն։ Պուլկարիա եթէ խաղաղասէր ընթացքի մը չհետեւի, կարելի չէ որ յառաջդիմէ։ Պուլկարները այս անգամ պէտք է աղէկ մը հասկնան թէ ռուս կառավարութիւնը չի կրնար ոճրագործներու արարքին աչք գոցող մարմին մը ըլլալ։ Հետեւաբար Պուլկարիոյ հիմակուան նախարարութիւնը, Աղեքսանդր մեծ դուքսին այցելութենէն ետքը, պէտք է մէջտեղէն վերցնէ երկիրը աղտոտող դաւադրապետները և ոճրագործները»։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ անգլիական և Սեւ Լեռան հիւպատոսները, անցեալ օրը, Չէթինէ ուղեւորեր են։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը, անցեալ օրուան նիստին մէջ, գլխաւորաբար զբաղեցաւ Երէյլիի (Մարմարա) մետրապոլիտութեան խնդրովը. կարդաց տեղւոյն մետրապոլիտին նամակը, որով կը խնդրէր տեղական կառավարութեան վաւերացնել տալ Թէքիրտաղի իր փոխանորդին կողմէ կարգուած ժողովը։ Սինոդը որոշեց այդ մասին թագրիր մը ղրկել դատական ու կրօնական գործոց նախարարութեան։

—Բէլվէգայի մետրապոլիտ Տ. Քոզմա մօտերս Թարլապաս պիտի երթայ՝ անձը դարմանելու։

—Բէրզէնա Ռոտոսի մետրապոլիտ Տ. Նիքիֆորոս Բէյրէք ալ Սկիւպի շրջանները պիտի երթայ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն ապահովագրական Ընկերութեանց գործակալները, մասնաւոր գումարում մը մէջ, կատարելապէս համաձայներ են սենեակային կանոնագրին և սակացոյցին վրայ զորս պատրաստած էր՝ նոյն գործակալներէն կազմուած յանձնաժողով մը։ Այդ նոր սակացոյցը որ և է յաւելում չի պարունակեր արտածման յատուկ ապրանքներու ապահովագինոյն վրայ։

ՍԱՄՍՈՆԻ աւստրիական փոխ-հիւպատոս կարգուեցաւ Լոյտի շոգենաւային Ընկերութեան տեղւոյն գործակալ Պ. Բէթէլէյմ։

ՌՈՍՈԼԱԹՕ ՊԷՅ, իրաւագէտ խորհրդական կայս. անձնական Գանձուն և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, Պալատի աստիճանին բարձրացաւ,

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց թէ Մետրապոլիտ մը երբ ներկայ գտնուի նահանգին կամ գաւառին կեդրոնը, պէտք է ոչ թէ փոխանորդի միջոցաւ, այլ անձամբ մասնակցի Իտարէի ժողովի նիստերուն և թէ մետրապոլիտին բացակայութեան առթիւ միայն անոնց փոխանորդները պիտի ընդունուին Իտարէի ժողովներուն մէջ։

ՊԱՐՍԻԿ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.— Դատական նախարարութիւնը որոշեց թէ օսմ. հպատակ կնոջ հետ ամուսնացած պարսիկ հպատակ մը երբ իր այդ կինը թողուլ ուզէ, դատը պէտք է օսմ. դատարաններուն տալու տեսնուի։

ՆՈՐ ՄՐԱԳԻՐ.—Ծանուցուած է թէ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին թարգմանիչ Ահմէտ Մուխթար պէյ, կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած է սիկառէթի թուղթ պատրաստել ի նպաստ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն։ Մոնիդէօռ կ'ըսէ թէ Ահմէտ Մուխթար պէյէն շատ առաջ, Վահաս անուն ուրիշ անձ մը նոյն նպատակով դիմում ըրած է՝ առաջարկելով որ 60 տերեւ սիկառէթի թուղթ պարունակող իւրաքանչիւր տուփէ երկու ղրուշ յատկացնէ Հիճազի երկաթուղիին. նաեւ առաջարկեր է այդ թուղթերը ենթարկել քիմիական քննութեան։ Պ. Վահասի ծրագիրը ընդունուած և միայն կարգ մը երկրորդական կէտերու կարգադրութիւնը մնացած էր՝ կայս. Ֆէրմանը տրուելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ առնուած լուրերու նայելով, անցեալ չորեքշաբթի ու հինգշաբթի հեղեղանման անձրեւ տեղացեր է թէ՛ հոն և թէ շրջականները։ Լանքազայի ճամբուն վրայ կին մը և փոքր աղջիկ մը ու մանչ մը կայծակէն զարնուելով մեռեր են։

ՍԵՒ ԾՈՎԷՆ առջի իրիկունը լուր առնուեցաւ թէ Սամսոնի մէջ և Սեւ ծովի եզերքներուն օդը շատ գէշ է։

ՀԱԼԷՊԷՆ առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հաճի Հիւսէյին, Քիւրտ Ահմէտ և Համզա անուն չարագործները իրենց զէնքերով ձերբակալուեր ու դատական պաշտօնեաներուն յանձնուեր են։ Ասոնց առաջինը մահուան դատապարտուած ըլլալով, անցեալ տարի Հալէպէն Լաթաքիա ղրկուած ատեն ճամբան փախած էր. երկրորդը անոր ընկերն է և տասնըհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած. իսկ երրորդը անբարոյականութեան համար դատապարտուած ու փախած էր։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան տասանորդներու և տուրքերու տնօրէն Րագըպ պէյ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Սէլանիկ ու Էտիրնէ պիտի երթայ՝ տասանորդներու տուրքերուն վարձակալութեան տրուելու գործին հսկելու համար։ Րագըպ պէյ նաեւ ներկայ պիտի գտնուի գիւղատնտեսական պէտքերու հայթայթման նուազումը կատարող յանձնաժողովներու նիստին։ Րագըպ պէյի պաշտօնը երկուքուկէս ամիս պիտի տեւէ։

ՄԱՔՐԻՔԻՒՂԻ մուխթարները ու ժողովուրդը, աղերսագիր մը մատուցանելով Մեծ. Եպարքոսին, խնդրեցին որ հոն կատարուելու վրայ եղած կալուածահամարը դադրի, քանի որ կայս. Իրատէ մը հրամայած է չկատարել Կ. Պոլսոյ նոր կալուածահամարը և քանի որ Մաքրիգիւղ ալ Կ. Պոլսոյ մէկ թաղը կը համարուի։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ տնօրէն Համտի պէյ մէկ տարուան իր թոշակը նուիրեց նոյն հաստատութեան իբրեւ յաւելուած նոր շէնքին կառուցման ծախքին համար։

ՔԻՐՄԱՆՇԱՀԻ օսմ. հիւպատոս կարգուեցաւ Քէրիմ պէյ։

ՍԵՎԱՍՏՈԲՈԼԷՆ Կ. Պոլիս ժամանեցին վեց տունէ 54 խալամ գաղթականներ։

ԿԱՏԱՂՈՒԹԵԱՆ ախտի դարմանատուն մը պիտի հաստատուի Հալէպի մէջ։

ԿԱԶԷՕՋԻ գործարաններուն վրայ խիստ հսկողութիւն պիտի կատարուի, վասն զի ամառուան այս եղանակին մէջ շատ կը պատահին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նաղիֆ փաշա որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երէկ սկսաւ պաշտօնատեղին յաճախել։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Նաում Աթէնք գնաց՝ Թուրքեւհելլէն առեւտրական պայմանադրութեան բանակցութեանց մասին հրահանգ առնելու։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒ ՓԱԽՈՒՍՏ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, Սէյտիքէօյի բանտէն, երկու օր առաջ, բանտարկեալները փախեր են՝ պատուհանին տակէն ծակելով։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Իզմիրի լրագիրները սա տարօրինակ իրողութիւնը կը պատմեն.— Անցեալ օր Էտէնի ջերմուկներուն մէջ դեռատի աղջիկ մը մեռած գտնուեցաւ ջուրին երեսը. հագուստները չէր հանած և գլխուն վրայ ալ վէրք մը կար։ Դէպքը իմացուելով հոն փութացողները ըսին թէ այդ աղջիկը՝ Սոֆի Քուլուլու՝ Իզմիրի Սքալաքինի թաղը բնակող Տիկին Զ.ի քոյրն է։ Արդարեւ Տիկին Զ. քոյր մը ունէր որ մօրը հետ Պուճա կը բնակէր և Էտէնի ջերմուկները կը յաճախէր։ Այդ տխուր լուրը առնելուն պէս Տիկին Զ. թողնելով փութաց, ճանչցաւ քոյրը, սկսաւ լալ և մարմինը տունը փոխադրել տուաւ, ուր դագաղի մէջ դրուեցաւ։ Միւս կողմէ Տիկին Զ. իր ամուսինը մօրը տունը ղրկեց, գործը իմաց տալու և իր տունը հրաւիրելու, որպէս զի աղջիկը չթաղուած վերջին անգամ տեսնէ։ Ամուսինը երբ զոքանչին տունը գնաց, դուռը բացաւ իր քենին, այսինքն այն որուն մարմինը դագաղ դրուած էր, մարդը բոլորովին ապշած մնաց, չէր ուզեր աչքերուն հաւատալ և վերջապէս ըսաւ թէ քոյրը հիւանդ էր և ինքը Պուճա պիտի տանէր։ Վերջապէս զոքանչը ու քենին Պուճա գացին։ Տիկին Զ. լալով զանոնք դիմաւորեց, բայց քոյրը ողջ առողջ տեսնելով շուարեցաւ։ Աղջիկը դագաղին մօտ տարին և զարմանքով հաստատեցին թէ կատարեալ նմանութիւն ունի մեռելին հետ։ Մեռած աղջկան ալ ո՛վ ըլլալը քիչ ետքը հաստատուեցաւ։ Պ... անուն աղջիկ մըն էր որ ենթակայ եղած հիւանդութեանը բերմամբ վերջ տուած էր իր կեանքին։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ «Պալքան» Ընկերութեան հաշիւները մեզի ներկայացուած են, որոնցմէ կ'երեւայ թէ Ընկերութիւնը թէեւ երեք միլիոն Փր. դրամագլուխով գործի սկսեր է, սակայն 1,615,000 Փր. չափ ընկէց գան, 1,521,000 Փր. ալ պահեստի դրամագլուխին վրայ աւելցուցած է. նաեւ իր շահէն 1,422,000 Փր. բաշխած է, ինչ որ տարեկան հարիւրին տասնըհօթը համեմատութեամբ շահաբաժին մը ըսել է։ Կը շնորհաւորենք Սոֆիայի կեդրոնական վարչութեան տնօրէն Պ. Օթօ Պիլիկը, որուն ձեռք առած լուրջ միջոցներուն արդիւնք են այդ յաջողութիւնները։

SIROP DE RAIFORT

Ընտանիքներու մայրեր, եթէ ձեր տղաքը տժգոյն են, ախորժակ չունին և վզի ուռեցած խոյլերէ կը տառապին և մարթային բորբոքումներ ունին իրենց գլխին ու դէմքին վրայ, յիշեցէք թէ սիրօ տը ռէֆօռ իօտէ տը կրիմօ և ընկ. անուն բաղադրութիւնը առաջնակարգ դարման մըն է, որ այդ ամէն հիւանդութիւնները կ'անհետացնէ։

Ազգային Լուրեր

Եդեսիոյ Գաւառական Ժողովին անդամներէն շա՛տ յարգելի անձ մը հետեւեալը կը գրէ մեզ յունիս 30 թուականով.— «Քանի մը շաբաթ առաջ ազգ. թերթի մը մէջ սխալ տեղեկութիւններ հրատարակուած էին Եդեսիոյ առաջնորդական ընտրութեան խնդրին նկատմամբ, որու շուրջ անցած դարձածին անտեղեակ ըլլալով՝ պարտականութիւն համարեցի քանի մը տողերով խեղաթիւրումները հերքել՝ պարզելով միեւնոյն ատեն ճշմարտութիւնը, ինչպէս նաեւ խնդրին մէկ մութ պարագան։

«Ա. Եդեսիոյ Գաւառական ժողովը երբեք նիստ մը ունեցած չէ՛ որուն մէջ, ինչպէս անհիմն կերպով գրուած էր, անդամներէն ոմանք առաջարկած ըլլան եպիսկոպոսներէ բաղկացեալ ցանկ մը ուղղելու համար ընտրութեան կատարումը յետաձգել. (Այս բանը գուցէ Եդեսիացիք չպիտի ուզէին ընել, քանի որ դիւանագիտական պարագաներու բերմամբ, հրապարակին վրայ անուն մը չինուած եպիսկոպոսի մը երկարամեայ [illegible] պաշտօնավարութեան բերածներն այլեւս տեսած էին։ [illegible] Երկրորդաբար ժամանակներու մէջ իսկ դպրոցական բարեկարգման կենսական հարցին բնաւ կարեւորութիւն տրուած չըլլալով՝ Եդեսիացիք մինչեւ այսօր դուրսերէն դասատու և արժանաւոր քահանայ կը մուրան։)

«Բ. Նոյնպէս երբեք նիստ մը եղած չէ, որուն մէջ ուրիշ անդամներ որոնք Առաջ. Տեղապահ Տ. Անանիա վարդապետը ընտրել կ'ուզեն, պնդած ըլլան նոյն օրը անպայմանօրէն ընտրութիւն կատարելու։

«Գ. Նիստ մը եղած չէ երբեք, որուն մէջ ազգայիններէ ներկայացուած 100 ստորագրութեամբ հանրագիր մը ազդած ըլլայ Գաւառական Ժողովին վրայ՝ յետաձգելու համար Առաջն. ընտրութեան կատարումը. Թող որ եթէ իրապէս գոյութիւն իսկ ունեցած ըլլար այդպիսի գրութիւն մը՝ Եդեսիոյ ազգայնոց թիւին համեմատութեամբ առ նուազն 1000էն պակաս ստորագրութիւն ունենալու չէր հանրագիր մը, ժողովոյն կարծիքը ներկայացնող նկատուելու համար։

«Համառօտապէս հետեւեալն է ամփոփումը բուն իրողութեան։ Առաջն. Տեղապահ Տ. Անանիա վրդ. տաղտկալի ըլլալով թեմին [illegible] դժուարութիւններէն ժամանակ մը առաջ հրաժարական մատուցած էր Պատրիարքարանին։ Այս պարագային մէջ՝ Գաւառական վարչութիւնն ալ առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ խնդրած էր Ազգ. Պատրիարքարանէն, որուն կողմէ Տեղապահը հաշտեցուած էր գործէ ձեռնթափ չըլլալ՝ մինչեւ կատարումն Առաջն. ընտրութեան։

«Ասոր վրայ Տեղապահ Հայրը իր պարտականութիւնը համարած էր, Գաւառական ժողովին յանձնարարած էր Ապրիլի մէջ կատարել Առաջնորդի ընտրութիւնը որպէս զի ինք կարող ըլլայ գործէ ձեռնթափ ըլլալ։ Ժողովին մեծամասնութիւնը ողջմտօրէն բանաւոր նկատելով այս յանձնարարութիւնը մտադիր էր Ապրիլի մէջ վերջ տալ խնդրին. սակայն զարմանք տեսաւ որ նախկին Առաջնորդ Ս. Հայրը ուրիշ [illegible] վանքին ծոցը հանգիստը վայելել և միայն աղօթել կը պատուէ, չակնկալուած տարօրինակ խնդիրներ երեւան բերելու տեղի կու տայ (ցաւ է ըսել՝ սոսկ եսական նկատումներով)։ Խոհեմութիւն համարեց իր Ապրիլ 25ի նիստին մէջ, ուր բնաւ հոսքը չկար ո և է հակընդդէմ վիճաբանութեան, մինչ մըն ալ յետաձգել ընտրութեան կատարումը, և միաձայնութեամբ գոհունակութիւն յայտնեց Առաջն. Տեղապահ Տ. Անանիա վրդ.ի անշահախնդիր, օգտակար ու բարեխիղճ պաշտօնավարութեանը համար, որոնց Ազգ. Ժողովին հետ դիմել Ս. Պատրիարք Հօր, որպէս զի իր հայրական յորդորներովը սիրաշահի Տեղապահը՝ չհրաժարելու համար իր հրաժարականը։

«Այս է խնդրին մէկ համառօտագիծ ստոյգ ամփոփումը։ Ձեր Եդեսիայի թղթակիցը, որ կ'օրագրէ գրեթէ ամէն խնդիր, զարմանալի կ'երեւայ անշուշտ որ գաւառին համար յոյժ կարեւոր այս խնդրին վերաբերութեամբ մինչեւ ցարդ բառ մը անգամ չգրեց։

«Իմ մասիս զարմանալու տեղի չունիմ, կարծելով՝ վերլուծած ըլլալով այս լռութեան գաղտնիքը, ահա թէ ինչպէս. Գ. Կ. Ո. Եդեսիոյ այն սակաւաթիւ ազգայիններէն է՝ որոնք ոչ թէ վերջերս աւելի դրական ապացոյցներու առջեւ, այլ շատ կանուխէն համոզուած էին թէ ոչ միայն թղթակիցներ, այլ նոյն իսկ նախկին Առաջնորդ Հօր գործակից ժողովները իրաւունք չէին վայելեր ո՛ և է քննադատական դիտողութիւն ընել թեմական գործերու մասին, առանց մեծ իրարանցումներու տեղի տալու։ Ներկայ պարագաներուն մէջ, Առաջնորդական խնդրին վրայ անկողմնակալ և լիակատար կերպով խօսիլը ձեր թղթակիցը պիտի առաջնորդէր անշուշտ այնպիսի զարմանալի իրողութիւններ պարզելու, որոնք Ս. Սարգսի վանքին անկիւնը նստող ծերունիին երկարաձիգ տարիներէ ի վեր չփացած զգացումներուն պիտի դպչէին։ Այս մասին ունեցած խոհեմութենէն է կարծենք ձեր թղթակցին պահած լռութիւնը։»

—Քաղաքական Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Գրիգոր էֆ. Խորբեանի։ Ներկայ էին երեք անդամներ։ Ժողովը յարաբերական գործերու վերաբերեալ խորհրդակցութիւններ կատարելէ յետոյ որոշեց։—Սամսոնի նորընտիր Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն երկուքը հրաժարած և Վիճակին Առաջն. Տեղապահին մէկ յայտագրին վրայ, անոնց տեղ ուրիշներ ընտրուած էին։ Սակայն Սամսոնի Քաղ. Ժողովոյ մէկ գրութիւնէն իմացուելով որ հրաժարեալ անդամներուն յորդոր պիտի ըլլայ շարունակելու իրենց պաշտօնը, Ժողովը պատշաճ դատեց սպասել արդիւնքը։—Տիվրիկի Կոլոտոյ Հոգաբարձութիւնը կազմալուծուած վիճակի մը մէջ գտնուելով, և Քաղ. Ժողովը նկատելով որ արդէն պարագաներուն մէջ կարելի չէ կրնար ըլլալ նոյն հոգաբարձութիւնը ի նորոյ ընտրել տալ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդներուն միջոցաւ, այս ընտրութիւնը վերապահեց յառաջիկային և ժամանակաւոր հոգաբարձութիւն մը կազմեց։—Ռումէլի Հիսարի Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած ըլլալով, Քաղ. Ժողովը ստուգեց ընտրութեան օրինաւորութիւնը և հաստատեց։—Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը ուրիշ խնդիրներով։

—Քաղաքական Ժողովը իր երէկի նիստին մէջ Ազգ. Պատրիարքարանի ելմտից հաշիւներով պիտի զբաղէր, բայց անդամներու մեծամասնութեան բացակայութեան պատճառաւ, չկրցաւ զբաղիլ։

—Տնտեսական Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Գէորգ էֆ. Ասլանեանի։ Խորհուրդը ուղղութեան առաւ Ազգ. Կալուածոց արձանագրութեան մասին Խառն Ժողովոյ կողմէ հաղորդուած հրահանգը, և այս մասին հարկ եղած խորհրդակցութիւնն ընելէ վերջ, որոշեց շրջաբերականով մը հաղորդել զայն մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդներուն ի գործադրութիւն։—Ուսումնական Խորհուրդը կարօտ ուսանողաց Օգնութեան Սնտուկի մատակարարութեան համար կազմելիք հոգաբարձութեան ընտրելիներու ցուցակը հաղորդած և այս մասին Խորհրդոյ կարծիքը խնդրած ըլլալով, Խորհուրդը հաստատեց ընտրելեաց արժանիքն ու ձեռնհասութիւնը, և որոշեց միանգամայն խնդրել Ուսումն. Խորհուրդէն՝ հաղորդել իրեն Օգնութեան Սնտուկի կանոնագիրը։—Էյուպայ Ս. Եղիա եկեղեցւոյ անտառը Դանիելեան որբոց գումար մը պարտական ըլլալով, անկէ առաջ այդ պարտուց վճարման համար հանգանակութեան արտօնութիւն տրուած էր։ Սակայն ցարդ ակնկալուած արդիւնքը ձեռք բերուած չըլլալով, Խորհուրդը լսեց որբոց խնդրանաց վրայ, որոնց դիմեց Ս. Պատրիարքին և խնդրոյն սահմանութեան հանգիստ անմիջական տնօրինութիւն մը խնդրել։—Մայր եկեղեցւոյ, Կէտիկ Փաշայի և Բերայի Թաղ. Խորհուրդները, ինչպէս նաեւ Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց դասը իրենց մատակարարութեան հաշիւները մատուցած ըլլալով, յանձնուեցան Հաշուեքննութեան յանձնաժողովին քննութեան և տեղեկագրութեան։—Տնտես. Խորհուրդը պիտի գումարուի դարձեալ չորեքշաբթի օրը, Պատրիարքարանի մէջ։

—Հանգուցեալ Մկրտիչ Սարգիսեանի բարեկամ այն Մնեցիները, որոնք Իզմիրի մէջ կը բնակին, 20 ոսկիէ աւելի գումար մը հանգանակելով իրենց մէջ, ղրկեր են որ ողբացեալ ուսուցչին գերեզմանին վրայ։

—Յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսուն, եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւններ պիտի կատարուին Ս. Էջմիածնի մէջ։ Բացի Թուրքիոյ երեք վարդապետներէ, Կովկասէ ալ երեք վարդապետներ եպիսկոպոսութեան աստիճանին պիտի բարձրանան։ Ս. Էջմիածնի մէջ մեռած է Ս. Հայրապետին Թարգման բնիկ Շուշեցի Ալեքսան բէկ Գրիգորեան։

—Ռումէլի Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ, յառաջիկայ կիրակի, յուլիս 15, Ս. Պատրիարքը պատարագ պիտի մատուցանէ նոյն եկեղեցիին մէջ։

—Ստացանք Տ. Բարգէն Ծ. Վ.ի մէկ նոր հրատարակութիւնը որ հասարակ ժողովուրդին զգալի ծառայութիւն մը մատուցանելու կոչուած է։ Այդ գիրքը որ «Ժողովուրդին Տօնացոյցը» անունը կը կրէ և հազիւ 3 ղրուշ կ'արժէ, կը բացատրէ բոլոր տօները, շարժական և անշարժ, կը խօսի անոնց ծագման ու նշանակութեան վրայ, կը պարզէ կարգ մը տօմարական գիտելիքներ, վերջապէս ինչ որ պէտք է ժողովուրդին ու եկեղեցւոյն յարաբերութիւնները դիւրացնելու համար։ Գիրքը կոկիկ կերպով և դիւրահասկնալի լեզուով մը գրուած ըլլալուն, մատչելի է ամէն մարդու որ քիչ մը կարդալ գիտէ։

—Ստացանք նաեւ Զարեհ էֆ. Թոքուեանի հրատարակած «Դպրոցի Գիրք»ին նախակրթարանական տարին։ Ընտիր ու բացատրուած ընթերցանութիւններ կան մէջը, ճոխ պատկերներով զարդարուած։ Այս դասագիրքը որ նախակրթարաններու երկսեռ աշակերտաց գործածութեան համար պատրաստուած է, կը ծախուի 3 ղրշ.ի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վաղամեռիկ Ագապի Գ. Խորբուլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 54 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս Միհրան էֆ. Ասատուրեան։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օբ Քոնսթանթինոբլը)

ՖԵՐՏԻՆԱՆԴ ԻՇԽԱՆԸ

ԲՐԻՄՔԷՆԱՈՒ, 24 յուլիս.—Պուլկարիոյ իշխանը, երէկ, հոս հասաւ՝ այցելութիւն տալու Շլէզվիկ-Հոլլշթայնի դուքսին ու դքսուհիին։

—Ֆէրտինանտ իշխանը, այս իրիկուն, Պայրէօթ կ'ուղեւորի, ուր ներկայ պիտի գտնուի երաժշտական հանդէսներուն. յետոյ Քոպուրկ պիտի երթայ։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Օրլէանի իշխանին որ Սայկոն կը գտնուի, լեարդին վրայ բժշկական գործողութիւն մը կատարուեր է։

—Սայկոնէն կը հեռագրեն թէ Օրլէանի իշխանը այս իրիկուն թեթեւ տենդ մը ունեցեր է։

ՌՈՒՊԷ.— Աւելի օրը նորէն կռիւներ պատահելով երկու հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՉԻՆՈՒ ԴԻՊՔԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Բէքինի ամերիկեան ներկայացուցիչը կը հեռագրէ թէ Չինու կողմէ ըլլալիք հատուցման վճարման ծրագիրը վերջնականապէս ընդունուած է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Նիւզ լրոյց մը կը յիշէ թէ Լոնտոնի մէջ բանակցութիւններ կը կատարուին Հարաւային Ափրիկէի մէջ հաշտութիւն գոյացնելու համար։

—Լորտ Քիչնէր Բրէթորիայէն կը հեռագրէ թէ Պոէրները պաշար փոխադրող կառախումբի մը վրայ յարձակելով զայն այրեր են։ Երեք Անգլիացիներ սպաննուեր և 18 վիրաւորուեր են։

—Անցեալ կիրակի Մոտտալպուրկի մօտ, Բարկլըսսոյ գաղթավայր, Անգլիացիները յանկարծակի յարձակեցան պոէր զօրախումբի մը վրայ, որոնցմէ տասը հոգի գերի բռնեցին։

ԲԱՐԻԶ.— Նախագահ Պ. Լուպէ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Պ. Քրիւկէրի՝ կնոջը մահուան առթիւ։

ԹՐՆՈՎԱՅԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ

ՍՈՖԻԱ.—Թրնովայի մետրապոլիտ Տ. Քլէմէն մեռաւ։

ՏԱՔԸ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Մ. Նահանգաց արեւմտեան մասէն առնուած լուրերու նայելով, տաքերը կ'աւելնան։ Շատերը արեւահարութեան բռնուած են և մեծ մասը հիւանդանոցներու մէջ կը դարմանուին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Բէօլյ Ցայթունկ կ'ըսէ թէ մաքսային սակացոյցերու ծրագիրը դաշնակցային Խորհուրդին ներկայացուած է։

ՌՈՒՍԻԱ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կարկտահարման սաստիկ փոթորիկ մը Շուշիի մէջ, Թոմսկի նահանգ, վնասեց ցանքերը քանի վերստ տարածութեան վրայ։ Երեք հոգի և բազմաթիւ անասուններ զոհ գացին։

ԺԱՆՏԱԽՏ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Հաքէթէյա շոգենաւին մէջ որ Կալկաթայէն կուգար, [illegible] ժանտախտ. պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուեցան։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդքսին կինը աղջիկ մը ծնաւ։ Մայրը ու նորածինը լաւ վիճակի մէջ են։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 յուլիս.— Սիմլայէն առնուած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Հնդկաստանի շարժումը զգալի կերպով ծանրակշիռ հանգամանք մը ստացած է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Կը ծանուցուի թէ Պ. Բէլլէր պիտի յաջորդէ Պ. Բուլթմանէրի՝ Ալզաս-Լորէնի մէջ։

ՔԼԷՄԱՆ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ

ԲԱՐԻԶ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ Քլէման մետրապոլիտին մահը։

ՎԱԼՏԷՐՍԷ ՄԱՐԷՇԱԼԸ

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը դիմաւորելու պիտի երթայ Վալտէրսէ մարէշալը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բրէթորիայէն կը հեռագրեն թէ Պոէրները անգլիական զինուորական կառախումբ մը այրեր են։

—Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քրատոքի մէջ Պոէրները յաղթեր են Անգլիացիներուն։

—Էտուարտ Թագաւորը վաղը Թրանսվալի չքադրամներ պիտի յանձնէ Լոնտոնի կամաւորներէն երեք հազար սպաներու և զինուորներու որոնք Հարաւային Ափրիկէի մէջ պատերազմած են։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՕՐ ԱՐԻՐ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեուէ Դ.	Օ. Օ.	26	35
Ամենէն բարձր գին	»	26	36
Ամենէն վար գին	»	26	33
Ռումէլի Երկթ. զաց.	Ֆր.	104	25
Ամենէն բարձր գին	»	10	62
Ամենէն վար գին	»	104	—

ՓԱԿՈՒՄ 12 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեուէ Դ.	Փ. Կ.	26	35
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	104	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		13	10
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	10
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	75
[illegible] բաժնեթ.		5	95
» [illegible]		191	80
» պարտամ.		475	—
[illegible] Կ. Պոլսոյ		463	—
Թրամուէյ		83	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի աժէն	Ղրշ.	109	12
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	02 1/4
» » » չէք	»	23	86 1/2
Պէրլինի աժէնքս չէք	Մարք	18	55
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Ռուս իմբէրիալ	»	90	30
[illegible]	»	51	08
Մէճիտիէ ոսկի	»	108	08
Մէճիտիէ	»	102	—
Ռուսիոյ Պանքնոտ	Օ. Օ.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	81
Օսմանեան Թուղթ աէրի Բ.	49	50
Օսմանեան Թուղթ աէրի Դ. բաց.	24	37
Օսմանեան Թուղթ աէրի Դ. զոց.	24	37
Օսմանեան Պանքա	11	12
Թուրքական 1890	101	—
Հելլենական 5 %	38	50
» Մօնոփոլ	48	50
Պուլկարական 1888	83	—
Եգիպտոսի Ունիֆիէ	106	—
[illegible]	104	—
Թրանսվալ	3	37
[illegible] Երկաթուղի	12	87
[illegible]	33	335

ԲԱՐԻԶ, 24 Յուլիս

Ֆրանս. Թուղթ 3 %		100	57
» » 3 1/2 %		101	81
Օսմ. Թուղթ, աէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	25	10
) զոց.	»	25	10
» » » Բ.	»	49	50
» » » Գ.	»	26	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	529	—
Օսմանիէ	»	472	—
Ռումէլի Երկաթուղի	»	105	—
Օսմ. [illegible]	»	519	—
Օսմ. Ռէժի	»	309	—
[illegible] 4 %		500	—
[illegible]		1017	—
Պուլկարական Թուղթ	»	96	60
[illegible]	»	70	87
Թրանսվալ	»	85	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	18
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Յուլիս

Չէքեր. Լոնտոնի վրայ	»	239	60
Ռումէլի Երկաթուղի	»	102	—
Օսմ. Ռէժի	»	286	—

ՌՈԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Այս Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կը կառավարուի. նաեւ ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թրքերէն լեզուաց համար. Ունի 8000 հատորներէ բաղկացեալ երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն, բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. նոր տնօրէնութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և ազգային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը, որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բարձրերուն ետեւը բլրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տնօրէնութիւն, ի Ռումէլի Հիսար։

754 1—24

ԱԶԴ.—Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.

Անցեալ մարտ ամսուն մէջ գումարուած արտասովոր ընդհանուր ժողովին ներկայ եղող անդամները պէտք եղած թիւով չըլլալով, օրինաւորապէս խորհրդակցելու համար, վարչական Խորհուրդը պատիւ ունի արտասովոր ընդհանուր ժողովի երկրորդ նստ մը հրաւիրել Պ. Պ. բաժնետէրերը, յառաջիկայ օգոստ. 16ին, ուրբաթ օր, կէս օրէն մէկուկէս ժամ յետոյ, Ընկերութեան կեդրոնատեղիին մէջ, Կալաթա։

Այս նստին մէջ պիտի որոշուի Ընկերութեան տեւողութեան պայմանաժամը երկարելու խնդիրը, համաձայն Ընկերութեան կանոնագրին 51րդ յօդուածին։ Այս ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին ամէն անոնք՝ որոնք կամ իրենց անունով և կամ փոխանորդաբար առնուազն տասը բաժնեթուղթ ունին, որոնք մինչեւ օգոստոս 6 պէտք է աւանդ դրուին Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղին կամ իր մասնաճիւղերուն մէջ։ 3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէնէ միւպայէա օլընաճագ եէրլի տագիգի իլէ սօղանըն մահը հալը թումինիս օն իքինճի փենչշէնպէհ կիւնի գարարը էվվէլի վէ օն պէշինճի փազար կիւնի տէ նիւզատէ իւչ թէնզիլի պիլ գապուլ ինհալէի գաթիէսի իճրա օլընաճաղընտան իլթաա թալիպ օլանլարըն թէքեմմինաթ ագչէսիլէ վէ եա միւլթեպիր քէֆալէթնամէի միւթաասղըպէն եէվմի մէզգիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէ Ճէլիլէ միւշաւիրլիյինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 9 թէմմուզ սէնէ 317

3—3

ԱՐԻՍ եւ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ եւ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահթաքալէ

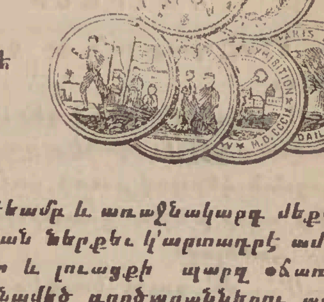

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսդի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուներուն, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.—	Պ. Պ. Լազարիւս Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.—	Պ. Պ. Ապգար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—	Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.—	Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՉՈՒՔ.—	Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.—	Պ. Կէռոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.—	Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԸ ԱՆԻԿ.—	Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԲ.—	Պ. Մ. Քափուանօ.
ՓԵՅՐՈՒԹ.—	Պ. Ֆրանքլ Նիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.—	Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—	Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

ՄՈՒԹՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Մութուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առաւաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Խնաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԹՐԷՖԼ ԸՆՏԻՐ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

PAPIER A CIGARETTES
EXTRA

ՄԹԵՐԱՆՈՑ—ԽՐԻՍՏԻՏԻ ՏՕԱՐԱՆ, ՂԱԼԱԹԱ

Թիւ 6460 Կ. Պոլիս, 7 Յունիս 1901

Կը հաստատեմ թէ ԹՐԷՖԼ սիկառի թուղթը պատրաստուած է վուշէ, և թէ զերծ է առողջութեան վնասող որ և է նիւթերէ։ Հետեւաբար արժանի է որ յանձնարարուի ծխախոտ գործածողներուն։

ՏՕՔԹՕՐ Ք. ՍԻՆԿՐՈՍ
Քիմիագէտ Վեհափառ Սուլթանի

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսներէ և այլն 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, ևն.
362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բօլիսներ առած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալեմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕԾԱՐԱՆ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Լօռան տիւ Գօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յղկուած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ։»

Մասնագիտական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրոֆ. Միտինի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, զգդիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, պաքինողներ և դեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին ազդեցուցիչ յատկութիւններէն։ Կը ծախուի Գասապեանի, Բիւզիւքեանի, Մէչիքէի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։

527 27—52

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԳԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՕՒ—ՀՕՄ

Ստացած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ—Պոլիս, Պաղչէգափու, Համիտիյէ Ճատտէսի թիւ 7
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրի, Աֆիոն-Գարահիսարի ևն.ի մէջ։ 575

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՌԷՒՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՔՍԷԼ
Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
Քննիչ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՐԻՐԵՂԵԱՆ
Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէնտօ խան
Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

HUILE DE HOGG
ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մորիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձըմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար ազդեցութիւնները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու աժանագիններէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնորսաններ ունի, ուր մորիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անզուգական անաղարտութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիւոն տէ Ֆարմասիէն ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ, Քասթիլլիոն Բողոց։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ'' Ե. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
(Նաննի զաւեշտատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուխճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենահմտօրէն ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը քաշէ. ցաւով [illegible] և [illegible] պայմանաւ։

Նորագիւտ եղանակաւ, ոսկէ, ճերմակ և [illegible] ակռաներ կը պատրաստէ, [illegible] դիւրութիւն, ծամելու [illegible] և [illegible] [illegible]։

[illegible]

Թ. Գ. [illegible] (մինչեւ կէսօր) [illegible] օր (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]։

Տնօրէն—[illegible] 187

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԴԸ, ՑԱԿՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնորդները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի
La
VELOUTINE
[illegible] 534
CH^les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՇՈՒՔԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Լիվրփուլ, Հըլլ, Կ. Պոլիս և Օտեսա

Շոգենաւ	Թօնօ	Շոգենաւ	Թօնօ	Շոգենաւ	Թօնօ	Շոգենաւ	Թօնօ	Շոգենաւ	Թօնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	185
[illegible]	2607	[illegible]	2906	[illegible]	1595	[illegible]	2375	Սափփօ	1115
[illegible]	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	[illegible]	2709	[illegible]	1785
[illegible]	2377	[illegible]	4811	[illegible]	1531	[illegible]	2557	[illegible]	1192
[illegible]	1822	[illegible]	987	[illegible]	2780	[illegible]	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1364	[illegible]	2383	[illegible]	2600	[illegible]	1785	Թասսօ	1328
[illegible]	1078	[illegible]	1713	[illegible]	595	[illegible]	2419	[illegible]	1548
[illegible]	541	[illegible]	504	[illegible]	2854	[illegible]	1063	[illegible]	2327
[illegible]	4431	[illegible]	3464	[illegible]	2540	Օթէլլօ	4100	[illegible]	1476
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1020	[illegible]	4086	[illegible]	487
[illegible]	1587	[illegible]	1541	[illegible]	1058	[illegible]	1525	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2207	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1323	[illegible]	1700	[illegible]	510	[illegible]	1289
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1058	[illegible]	2399	[illegible]	2294
[illegible]	1834	[illegible]	4582	[illegible]	2272	[illegible]	1063	[illegible]	1850
[illegible]	2697	[illegible]	2060	[illegible]	1848	Ռօլլօ	1618	[illegible]	1200
[illegible]	4235	[illegible]	1348	[illegible]	2191	Ռօմէօ	1789		

Թօֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հօս պիտի հասնի ամսոյս 28ին։

Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 29ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս [illegible]
Թիւ 22—24. [illegible] 277

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
10 23 [illegible]
11 24 [illegible]
12 25 [illegible]
12 25 [illegible]
13 26 [illegible] 581

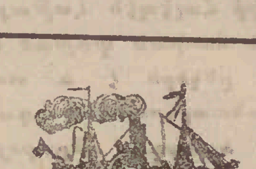

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ [illegible]
Ն. ՓՕՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
[illegible] 245 [illegible] 175 [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ
[illegible] Լիվերփուլ և [illegible]

Շոգենաւ	Թօնօ	Շոգենաւ	Թօնօ
Իվէռնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վերիա	3229
Քամփանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	[illegible]
Ումպրիա	8128	[illegible]	[illegible]
Էթրուրիա	8120	[illegible]	1553
Սէրվիա	7392	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7269	[illegible]	1514

Գործակալ առ. ՃՕԼԻ Ե ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. [illegible]

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Շոգենաւ	Թօնօ	Շոգենաւ	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Հ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
[illegible]
181 [illegible]

[illegible] [illegible]

— 11 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

6.

ԾԱՂՐԱՆՔ

— Միթէ դուք լա՞ւ կը գտնէք այն տիկինը։

—Այդպէս ըսել չեմ ուզեր, բայց դուք չափազանց դէշ կը գտնէք զայն, և տարապայման կերպով բուռն հաճոյք մը ըզգացիք անոր թեթեւ կատակութիւններն ի վեր հանելով։

—Ո՛չ, մի՛ զուցէ կարծէք թէ․․․։

—Մի՛ պաշտպանէք զձեզ. դուք չար չէք, գիտեմ, ատոր համար կ'ուզեմ զգուշացնել զձեզ։ Այն զէնքը՝ որուն հետ հիմա կը խաղաք, վնասակար հանգամանք չունի դեռ. բայց վտանգաւոր պիտի դառնար ուրիշներուն և նոյնիսկ ձեզ համար, եթէ սովորիք զայն գործածել. առանց թերեւս ձեր գիտակցութեան, եթէ երբեք վաղը, յետոյ ուրիշ օր մը, ընէք նոյն կատակաբանութիւնը, ընդհուպ պիտի վարակուիք ծաղրանքի ունակութեամբ։ Այն ատեն, ձեր ընկերուհիները, նոյնիսկ անոնք՝ զորս ամէնէն աւելի պիտի սիրէք, ձեր չարամիտ հետաղնդումներուն առարկայ պիտի դառնան, և յարգելի եղող ո՛չ մէկ բան շնորհ պիտի գտնէ ձեր առջև. ձեր նմաններուն վրայ պիտի նային միմիայն անոնց պակասութիւնները լրտեսելու համար, և այդ տխուր վարժութեան մէջ՝ ա՛զգալապէս պիտի կորսնցնէք բոլոր տրամադրութիւններուն ամէնէն թանկագինը, այն է՝ բարեացակամութիւնը։ Ծաղրանքէն դէպ ի չարախօսութեան տանող ճամբան հեշտ է։ Անգամ մը որ սովորութիւն դառնայ պակասութիւնները միայն տեսնել, մարդ հազիւ թէ կարենայ ուրիշ բանի վրայ խօսիլ։ Ու երբ, բնական հետեւանք ա՛յն ունակութեան՝ զոր ստացած պիտի ըլլաք մարդերը դիտելու, որպէս զի ապահովուիք թէ անոնք ծաղրելի կամ չըշնորհազուրկ են,—պիտի սկսիք չարախօսել գրեթէ անգիտակցօրէն։

Չէ՞ք զգար, սիրելի օրիորդներ, ատոր վրայ քիչ մը խորհելով, թէ ձեր ծաղրանքները կը ներշնչեն ձեզ որ թերանաք յարգանքի մէջ։ Ձեզմէ աւելի տարեց անձերը, դժբախտները, ցաւագարները, տձեւ հակները իրաւամբ կը պահանջեն ձեզմէ, թէ՛ յարգանք և թէ արգահատանք։ Մտածեցէք թէ ո՛րչափ պիտի զայրանայիք, ո՛րչափ պիտի ցաւէիք, երբ զգայիք թէ ձեր ամէնասիրելի մայրը, ծաղու նշաւակ կ'ըլլայ։

Ժամանցի առիթները հազուադէպ չեն. ամէն անգամ երբ կը ներկայանան, օգուտ քաղեցէք անոնցմէ, և ծիծաղեցէք սրտանց։ Բայց, կը խնդրեմ, մի խնդաք ուրիշներուն վրայ, այդ տեսակ խնդուք մը անվայել է. Ծիծաղկոտ եղէք, բայց մի ծաղրող էք. խնդացէք բայց մի հեգնէք։

Ընդհակառակը, կանուխէն սովորութիւն ըրէք յարգելը, այն տարիքին մէջ էք՝ որ յարգալից հարմունքը ամէնէն աւելի կը պատշաճի, ուր յարգանք պարտիք գրեթէ ամենուն։ Մտիկ ըրէք թէ ինչ կ'ըսէ Ժիւպէռ. «Տարիքի, արդիւնքի, և արժանապատուութեան նկատմամբ ակնածանքը կը կազմէ պարտականութեան մէկ մասը. իսկ հաւասարներու, ստորականներու և անծանօթներու նկատմամբ կը կազմէ բարեկրթութեան և ճշմարիտ քաղաքավարութեան մէկ մասը։» Ծաղրանքը քիչ մը գիմածութիւն կը պատճառէ միշտ, նախընտրեցէք յարգանքը, որ լիովին կը համապատասխանէ ձեր ազնիւ զգացումներուն։

Գալով այն յաջողութիւններուն՝ զորս կրնաք ստանալ ձեր նմաններուն դէմ ուղղուած չարասիրութեան սլաքներէն, մի՛ վստահիք անոնց, վասն զի անոնք անշահ են և ո՛չ մէկուն համարումը կրնան հրաւիրել ձեր վրայ։ Մարդ չի կրնար փայլելու բաղձանքին տեղի տալ, հեգնութիւնն իրեն միջոց ընտրելով, առանց յոռի գաղափար մը կազմել տալու իր մտքին ու սրտին նկատմամբ։ Երանի թէ երբեք չզգուիք, ոչ մէկ օր իսկ, եթէ այդ բանը տեղի պիտի ունենայ ի վնաս անոնց զորս ծաղու նշաւակ ըրած պիտի ըլլայիք։

Այս է իմ կարճ քարոզս, սիրելի օրիորդ։ Հպարտ կը զգամ ինքզինքս մանաւանդ անոր համար որ [illegible] եղաւ։ Զուարճալի խօսակցուհիներէս օրիորդ մը, որ իմ քարոզս մտիկ ըրած էր լռութեամբ, իր խոշոր սև աչքերը վրաս յառած, առաւօտ մը եկաւ, «զիս վարձատրելու մտօք», իր շնորհակալութիւնները յայտնելէ յետոյ, ըսաւ ինծի թէ, անդրադարձած, հասկցած և օգտուած էր։— Ապահով եմ թէ, այս օրիորդին օրինակին պիտի հետեւիք, և անոր պէս գոհ պիտի մնաք։

Իբր ընդհանուր կանոն, ընդունեցէք սիրելի օրիորդ, թէ երբեք պատիւ չէք բերեր ձեր սրամտութեան՝ եթէ ձեր ըզգացումներուն դէմ կը գործէք։ Բարի եղէք նախ. միւսացը յետոյ կ'ըլլաք ձեր զօրութեան կամ կարողութեան չափով. և ինչ որ պարտիք ըլլալ, պիտի ըլլաք արդարեւ, եթէ ձեր բարեմասնութիւններուն շէնքին խարիսխը ըլլայ բարութիւնը։ Բարութիւնը պիտի կասեցնէ զձեզ ծաղրանքի ա՛յն զառիվայրին վրայ՝ ուր մարդիկ այնչափ դիւրաւ կը գթային, և, հաւատացէք, ծաղրելի չպիտի դարձնէ զձեզ։ «Ազնուասիրտ եղող անմիտ չէ երբեք»։ Մնացէք այնպէս՝ ինչպէս որ բնութիւնն ու լաւ դաստիարակութիւնն ըրած են զձեզ, մի կեղծէք ձեր զգացումները։ Երբոր մէկն իրեն բարի է, ափսոս չէ որ աշխատի կեղծել։ Այն ատեն միայն աւելի գեղադիմայլ կ'ըլլաք,— երբ դուք ձեզի կը նմանիք. կ'ըսէ բանաստեղծը։ Ո՛ր և է բանով մը զբաղեցէք, մանաւանդ գեղեցիկ բաներով. հանգիստ թողէք ուրիշները։

Եթէ պարագաները զձեզ մղեն ուսումնասիրելու միւսներէն աւելի ինքնատիպ, աւելի ուշագրաւ նկարագիրներ, ջանացէք գտնել թէ իրենց ի՛նչպիսի առաւելութիւններուն համար արժանի են ձեր համարումին և ձեր աղապատանքին։ Լոյս առնելու ամէնէն նպաստաւոր դիրքին մէջ դրէք զանոնք, լա՛ւ կողմէն դիտեցէք զանոնք, և եթէ կը կարծէք թէ իրաւունք ունիք մեկնելու անոնց դիտաւորութիւնները, ընդունեցէք ամէնէն նըպաստաւոր ենթադրութիւնը։ Ի նկատի մի առնէք անոնց պզտիկ խենթութիւնները, տկարութիւնները, արդուզարդի տարօրինակութիւնները, ինչ որ ըլլան, անհոգ եղէք այդ մասին։ Ի՞նչ կ'արժեն այդ խեղճութիւնները՝ երբ կարելի է ի վեր հանել վեհ զգացումներ և ազնիւ մտածումներ։ Ի՞նչ հարկ խծբծել, քաշքշել այդ ոչնչութիւնները։ Ի՞նչ հարկ կայ զանոնք նշմարելու պատիւն ընել անոնց։ Հեռուն ու բարձրերէն նայեցէ՛ք, այն ատեն շատ աւելի գեղեցիկ բաներ պիտի տեսնէք։ Երբ մարդ կը հիանայ բնութեան չքեղութիւններուն վրայ, միթէ կը զբաղի՞ ճամբուն խիճերովը։ Երբ մարդ կ'այցելէ գեղակառոյց բնակարան մը, հրաշակերտներով և հնօրեայ կահերով զարդարուած, միթէ ի նկատի կ'առնէ՞ զանոնք ծածկող փոշին։

Կան դեռատի աղջիկներ՝ որոնք կ'երեւակայեն թէ հիանալը ռամկավայել զգացում մըն է, և թէ ինքզինքը յարգող և ինքզինքը խուժանէն զանազանել գիտցողը, պէտք չէ որ համակուի անով։ Անոնք տեսած են թանձրամիտ մարդեր, որոնք կը հիանային ամէն բանի, նոյն իսկ այլանդակ ու անճոռնի բաներու վրայ, և այդպիսիներէն ըստ կարելւոյն տարբերուելու համար, իրենց միտքը դրած են ո՛չ մէկ բանի վրայ հիանալ, առաջադրելով որ, հակառակը գործելու համար, իրենց միտքը թափթփեցնեն սուր քըննութիւններ ընելու հօս հոն, ուրիշներէն չդիտուած կէտերու վրայ։

(Շարունակելի)